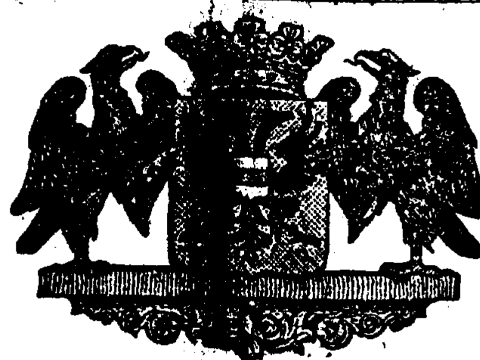
Jaargang 111. Vrijdag, 24 September 1852. No. 77.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD

voor de Stad en Provincie Groningen.

AANBESTEDING van KLEEDINGSTUKKEN.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* zijn voornemens, bij *inschrijving* aan te besteden: Het **MAKEN** en **LEVEREN** van onderscheidene **KLEEDINGSTUKKEN** voor de ***AGENTEN van POLITIE***, over de jaren 1853 en 1854, in *één perceel*.

De Voorwaarden dezer Aanbesteding, alsmede de Stalen van de Lakens, Baaijen, enz. zullen van heden ter SECRETARIJ dezer Gemeente voorhanden zijn; terwijl de Inschrijvingsbiljetten, ingerigt overeenkomstig art. 13 dier Voorwaarden, aldaar, vóór of uiterlijk op VRIJDAG den 8sten October aanstaande, moeten worden bezorgd; — om te worden geopend, in het openbaar, in tegenwoordigheid der [...]igde::, op ZATURDAG den 9den October aanstaande, [...]middags te tien uur, in een der Vertrekken van [het] Raadhuis.

GRONINGEN, 20 September 1852.

Burgemeester en Wethouders: VAN IMHOFF.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

VERKOOP VAN TURF.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* maken bekend, dat door den Heer Mr. **J. L. TRIP**, Rentmeester van de *Stads Veenen* en *Ter Apel*, onder hunne goedkeuring, ten overstaan van den Heer Mr. **J. C. VAN SLOOTEN**, Notaris in het Kanton *Zuidbroek*, residerende te *Veendam*, op DONDERDAG den 30sten September 1852, des voormiddags precies te tien uur, ten Huize van den Verlaatsmeester H. G. SAP, te *Stads-Kanaal*, publiek, in twaalf perceelen, aan de meestbiedenden zal worden verkocht:

De **STADS VIERDE TURF**, welke dit jaar op het *Stads-Kanaal* gegraven is.

De Voorwaarden van Verkoop zullen vier dagen bevorens, ten Huize van Verkoop ter lezing liggen.

GRONINGEN, 23 September 1852

Burgemeester en Wethouders: VAN IMHOFF.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

VERKOOP VAN TURF.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* maken bekend, dat door den Heer Mr. **J. L. TRIP**, Rentmeester van de *Stads Veenen* en *Ter Apel*, onder hunne goedkeuring, ten overstaan van den Heer Mr. **J. S. G. KONING**, Notaris te *Wedde*, op VRIJDAG den 1sten October 1852, des voormiddags precies te tien uur, ten Huize van den Logementhouder R. G. KOOPS, te *Nieuwe Pekela*, publiek, in 6 perceelen, aan de meestbiedenden zal worden verkocht:

De **STADS VIERDE TURF**, welke dit jaar te *Pekela* is gegraven.

De Voorwaarden van Verkoop zullen vier dagen bevorens, ten Huize van Verkoop ter lezing liggen.

GRONINGEN, 23 September 1852.

Burgemeester en Wethouders: VAN IMHOFF.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

WAARSCHUWING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* brengen bij deze onder de aandacht der BELASTINGSCHULDIGEN in den STEDELIJKEN OMSLAG, dat, ten gevolge van de afschaffing der Wet van den 29sten April 1819 (*Staatsbl.* no. 15), de **WAARSCHUWING** van wege den **stedelijken Ontvanger** aan de **nalatigen** niet meer **kosteloos** zal geschieden, maar dat daarvoor alsnu en voortaan **VIJF CENT** zal moeten worden betaald; weshalve zij worden aangemaand, om, ter voorkoming van kosten, niet tot het *ontvangen* eener dergelijke *waarschuwing* de betaling van het door hen verschuldigde te verschuiven.

Burgemeester en Wethouders: VAN IMHOFF.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

RAADSVERGADERING.

Zaturdag den 25sten September 1852, des middags te 12½ uur.

De COMMISSIE VAN ONDERWIJS vergadert op ZATURDAG den 16den October, te 8 uur 's morgens, in het CONCERTHUIS alhier, om de **RANG-EXAMENS** af te nemen. Die zulk een EXAMEN wenschen af te leggen, worden verzocht, eene Geboorteacte, voldoende Getuigschriften van goed zedelijk gedrag, een bewijs van vroeger verkregenen Rang, zoo zij dien bezitten, en eene bepaalde opgave, welk Examen zij verlangen te ondergaan, vóór den 1sten October franko in te zenden bij den Schoolopziener van hun Distrikt.

GRONINGEN, 15 September 1852.

Namens de Commissie van Onderwijs in de Provincie Groningen:
P. HOFSTEDE DE GROOT, *Secretaris.*

NIEUWSTIJDINGEN.

NEDERLANDSCH OOST-INDIE.

BATAVIA, 24 Julij.

De werkzaamheden in de steenkolenmijnen *Oranje-Nassau* op Borneo (Bandjermasin) zijn in den laatsten tijd geregeld voortgezet. Voor eene meer doelmatige luchtcirculatie is gezorgd, terwijl men loodsen, tot berging der steenkolen gebouwd en verder aan de voltooijing van het etablissement gearbeid heeft. Het totale restant steenkolen bedroeg op ult. Mei 6303 $^{369}/_{1000}$ tonnen (van 200 Amst. ponden).

— Voor zoover thans reeds over de zaak ter bevordering van de bereiding van zuivere sagoe in korrels of in meel kan geoordeeld worden, laat het zich aanzien, dat de aangewende pogingen niet vruchteloos zullen blijven. Een der grootste hinderpalen bestond vroeger in het gebrek aan geschikte werklieden voor de bereiding der sagoe; — deze hinderpaal schijnt men thans overwonnen te hebben, daar het eenen van Ambon's ingezetenen gelukt is, daartoe eenige vrouwen in dienst te nemen.

Het geschil tusschen de prijzen van de sagoe in de Molukko's en te Singapore doet voorts verwachten, dat de uitvoer van dit artikel geene onbeduidende voordeelen zal afwerpen.

— Men verneemt dat de maatregelen, welke in het jaar 1851 door den resident van Japara genomen zijn tot uitroeijing van verscheurend en ander wild en schadelijk gedierte, met den meest gewenschten uitslag zijn bekroond geworden. Uit een' openbaar gemaakten staat blijkt, dat men 20 tijgers, 4259 wilde zwijnen, 9862 eekhoorntjes, 135 swarte apen, 288 apen, 13,974 muizen, 594 wilde katten, 330 vleermuizen en 23 garangans is meester geworden.

CHINA.

Uit China verneemt men weinig belangrijks, dan dat de regering nu eens overwinningen behaalt en dan weder nederlagen lijdt in den strijd met de rebellen van Kwangsi, die sinds 2 jaren reeds voortduurt. Evenwel zegt „de Vriend van China," dat de opstand veld wint, en tot in de provincie Hunan zich verbreidt. De Keizerlijke commissaris *Seu* was dien ten gevolge onthoofd.

DUITSCHLAND.

Men meldt uit *Berlijn*, van den 19den September:

„Pruissen had tot de tol-conferentie, die eergisteren plaats had, slechts de gevolmagtigden van Hannover, Oldenburg, Brunswijk en de Thuringer Staten uitgenoodigd, doch het is onjuist, zooals eenige dagbladen hebben gemeld, dat zij bij deze gelegenheid verklaard heeft, de conferentiën niet te willen voortzetten met die Staten wier vertegenwoordigers niet aanwezig waren.

„De Pruissische commissaris heeft nagenoeg het volgende verklaard: De Pruissische regering heeft tot den 15den het antwoord ingewacht van de gouvernementen die niet onmiddellijk tot hare verklaring van den 30sten Augustus waren toegetreden. Dit antwoord is haar niet geworden. Bij gevolg kan Pruissen nog slechts met die Staten onderhandelen, die hunne instemming met de verklaring hebben doen kennen, en zal dus tot de conferentiën slechts diegenen uitnoodigen, van welke zij nog dergelijke verklaring wacht."

— H. M. de Keizerin van Rusland heeft, als herinnering aan Hdr. verblijf, te Berlijn, aan de armen een geschenk doen toekomen van *f* 8685.

— H. M. de Koning der Nederlanden is den 18den dezer te Munchen aangekomen, om bij het Beijersche hof een bezoek af te leggen. H. M. zou daar eenige dagen vertoeven. De Koningin van Pruissen werd ook daar verwacht.

— Het bekende groote staatkundige proces in Pruissen, ter zake der uitgebreide communistische zamenzwering, reeds sinds geruimen tijd tegen dr. *Becker* en negen andere beschuldigden aanhangig, zal op den 4den October beginnen. De voorbereidende maatregelen in Augustus l.l. moesten worden gestaakt wegens het overlijden van den Berlijner directeur van politie, *Schulz*. Een groot aantal getuigen zijn thans gedagvaard, waaronder de bekende litterator *Streckfusz*. Dit regtsgeding zal zeer uitgebreid worden en vermoedelijk verscheidene weken duren, door de ver uitgestrekte vertakkingen in Engeland, Frankrijk en Zwitserland.

— Men schrijft uit Luxemburg, dat Prins *Hendrik der Nederlanden* in persoon de zitting der Kamer van het Groot-Hertogdom Luxemburg zal openen, en wel den 5den October a.s.

— De Prinses *Marianne der Nederlanden* (gescheiden Prinses *Albert van Pruissen*) hield zich 14 dagen in het gestrengste incognito te Weenen op en is daarna naar Italië vertrokken.

— De *Voss. Zeit.* leverde dezer dagen een nieuw bewijs op voor het schandelijk misbruik, dat er in onzen tijd van dagbladen gemaakt wordt, om eigenbatige bedoelingen te bereiken. Zij bevatte eene oproeping van de directie der Mecklenburgsche spoorweg-compagnie aan de aandeelhouders, tot het bijwonen van eene buitengewone algemeene vergadering, om voorstellen der regering te hooren tot het overnemen van den spoorweg. Later bleek het, dat deze geheele aankondiging verzonnen was met het doel om de aandeelen op te jagen, hetwelk dan ook ten deele is bereikt. De regering heeft een streng onderzoek ingesteld, en de redactie wordt reeds aanvankelijk door haar dalen in de publieke opinie streng gestraft voor hare onvoorzigtigheid in het aannemen eener annonce, die, zoo als thans blijkt, niet de vereischte waarborgen voor hare officiële herkomst bezat.

— Volgens berigten uit Posen, dd. 17den dezer, blijft de cholera daar in hevige mate heerschen. Onder de voorname personen, die in de laatste dagen aan die ziekte zijn bezweken, telt men de echtgenoot van den opper-president der provincie *v. Puttkammer*, de regeringsraden *v. Tieschowitz*, en *v. Waldow*. De kommanderende generaal *v. Tietzen* is gelukkig van die ziekte hersteld. De scholen zijn gesloten.

Ook te Berlijn hebben zich eenige gevallen van cholera voorgedaan, echter nog van twijfelachtigen aard.

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN, 19 September.

Met betrekking tot de begrafenis-plegtigheden en de plaats van de ter aarde bezorging van den hertog *van Wellington* worden verder de beschikkingen van H. Britsche M. te gemoet gezien, welke, bij het vernemen van de treurmare van den dood van gemelden wereldberoemden krijgsman, zeer aangedaan geweest is, en onmiddellijk den graaf *Derby*, den eersten kabinetsminister, uit zijne dienstverrigting bij haar, te Balmoral, ontslagen en naar de hoofdstad heengezonden heeft, ten einde tot het een en ander de noodige maatregelen te nemen.

H. M. moet den wensch hebben te kennen gegeven, dat de teraardebestelling van het stoffelijk overschot des Hertogs met den meesten luister zoude plaats hebben. Op den dag der begrafenis zullen alle openbare etablissementen gesloten zijn.

Uit nadere opgaven blijkt dat ook lord *C. Wellesley*, jongste zoon des hertogs, en zijne echtgenoot, bij het sterven des grooten veldheers tegenwoordig zijn geweest, alsmede dat de hertog niet denzelfden maar den vorigen dag eene wandeling gemaakt en zijne stallen bezocht had.

De grijze hertog hield tot den dag voor het einde zijns levens zijne hoogst eenvoudige leefwijze vol. Vroeg stond hij van zijn hard paardenharen en van geene gordijnen voorzien bed op, kleedde zich zonder iemands hulp geheel aan, ook daarin aan zijne zinspreuk getrouw, dat als iemand iets goed gedaan wilde hebben, hij het zelf moest doen; deed eene wandeling te paard of te voet, schreef met eene vaste hand verscheidene brieven, en gebruikte bij zijnen matigen maaltijd nooit wijn, dien hij, even als alle likeuren, in de laatste jaren geheel had afgeschaft. Werd hij in zijnen hoogen ouderdom somtijds door verkoudheid aangetast, dan kon men er zelden in slagen hem zijne kamer te doen houden, maar sloeg hij, alvorens aan tafel te gaan, een' mantel om. Zijne geestvermogens bleven steeds helder; hij paste zijne rekeningen, op wier spoedige betaling hij zeer gesteld was, zelf af, en wist op eene onderhoudende wijze anecdoten van vroegeren en lateren tijd te verhalen. Bij de bewoners zijner landgoederen en bij zijne huisbedienden was hij algemeen bemind; alleen zijn Fransche kok beklaagde zich wel eens over zijnen meester, die nooit eenigen lof voor de door hem opgedischte lekkernijen overhad, dewijl het hem tamelijk onverschillig was wat men hem voorzette. Nogtans was de kok edelmoedig genoeg om te erkennen dat de hertog desniettegenstaande een groot man was.

Te Liverpool is reeds eene openbare inschrijving geopend, om daar een gedenkteeken ter eere van den overleden hertog op te rigten.

Op het algemeene betoon van droefheid wegens het verlies van den hertog *van Wellington* maken de Iersche bladen van de ultramontaansche partij eene uitzondering. Zij leggen hem te last, dat hij zijn geboorteland (Ierland) haatte, en ten allen tijde al zijn magt en invloed aangewend heeft om het te onderdrukken.

— De Prins *van Wallis*, vermoedelijk erfgenaam van de Britsche kroon, zal den winter te Nizza doorbrengen. Zijne zwakke gezondheid eischt milder en drooger lucht dan die van Engeland. — Te Nizza wacht men ook nog onderscheidene leden van Duitsche vorstelijke huizen.

— De koers der Weener beurs van den 14den j.l., geteekend 2 uur des middags, was te Londen 3 uren later bekend. Men hoopt dagelijks in denzelfden tijd de noteringen van genoemde beurs te kennen. Zij wordt verzonden langs den Straatsburger spoorweg over Parijs.

— Met welgevallen vestigt zich ons oog op zekeren Engelschman, die volgens de dagbladen, tegenwoordig een treffend en zeldzaam bewijs geeft van te handelen overeenkomstig zijne beginselen, bij wien woord en daad in overeenstemming zijn, die doet gelijk hij spreekt, die bij gevolg, helaas, tot de curiositeiten behoort. De man heeft altijd beweerd, en beweert nog, dat men alleen in Engeland goed weet te ontbijten, en in Frankrijk daarentegen alleen goed weet te dineren. Dagelijks stoomt hij nu na 't ontbijt met de boot naar Calais, om in Frankrijk het middagmaal te gebruiken, en keert 's avonds tevreden en verzadigd weer naar zijn vaderland terug.

— De over land ontvangen tijdingen uit Engelsch Indië melden niets merkwaardigs. De krijgs-operatiën bij Rangoon waren gestaakt tot den terugkeer van een beter saizoen. In Peshawur was alles rustig. De insurrectie in China breidde zich sterk uit en in alle tot dusver geleverde gevechten hadden de gouvernementstroepen de nederlaag geleden.

— De Londensche bladen behelzen opgaven van een te San Francisco gevestigd handelshuis omtrent de goudproductie van Californië, welke met alle mogelijke naauwkeurigheid op de plaats opgemaakt zijn, doch slechts als de waarheid naderende en als verre van volledig gegeven worden. De slotsom is, dat de goudproductie van Californië in 1848 en vervolgens tot den 31sten December 1851 naar raming opgeleverd heeft eene waarde van 140,931,103 dollars, en van den 1sten Januarij 1852 tot den 30sten Junij j.l. 33,849,774 dollars, en dus sedert den aanvang der goudgraverij te zamen 174,780,877 dollars.

Hetzelfde handelshuis geeft op, dat de bevolking van Californië (de inwoners van Oregon niet medegerekend), naar de beste berekening, thans omstreeks 240,000 zielen bedraagt en met het eind des jaars waarschijnlijk tot 300,000 zal gestegen zijn, en dat ook het landbedrijf aldaar en de meeste andere bedrijven in een' bloeijenden staat zijn.

Hoe aanzienlijk het verkeer in Californië is, kan men onder anderen daaruit opmaken, dat het op den 31sten Julij van San Francisco vertrokken stoomschip *Oregon* 60,000 brieven en 30,000 dagbladen naar de Ver. Staten heeft medegenomen. De dagbladen verschijnen niet zeer regelmatig, omdat het de drukkerijen in Californië dikwijls aan papier ontbreekt.

Van den 20sten. Te Pembroke is dezer dagen het stoom-schroefoorlogsschip *Windsor-Castle* te water gebragt. Het is een driedekker en volgens zeggen der dagbladen het grootste oorlogsschip der wereld. De lengte van dit kolossale schip is 278 vt. 6 d. en de inhond 3700 ton. De stoommachine heeft de kracht van 700 paarden.

FRANKRIJK.

PARIJS, 19 September.

De President zet zijne reis voort, altijd onder begeleiding van dezelfde demonstratiën. De berigten, uit Roanne van den 18den, spreken van zoo groote geestdrift bij zijne komst in die stad, dat het bijna schijnt, dat de ontvangst aldaar nog warmer is geweest dan te Nevres en te Moulins.

Men had aldaar een denkbeeld ten uitvoer gebragt, dat wel meldenswaardig is: de werklieden aldaar hadden eenen onmeetbaren adelaar van houtskool vervaardigd en daaronder geplaatst de woorden: *hij was gestorven, hij is verrezen.*

De Voorzitter is Zaturdag te vijf uur des avonds te Saint-Etienne aangekomen. Hij is in die stad plegtstatig binnengetrokken; daar, even als elders, was eene ontzettende menigte volks op de been. Niet minder dan 5000 mijnwerkers zijn hem te gemoet getrokken, met vaandels en banieren, waarop de woorden: „leve de Keizer!" te lezen stonden. Zij hadden eene zegeboog van steenkolen ter eere des Voorziters opgerigt.

De Prins heeft zich onverwijld naar het stadshuis begeven, waar hij aan de overheden een maaltijd heeft aangeboden. 's Avonds is de stad luisterrijk verlicht geweest. De ontvangst des Voorzitters in die gemeente, welke vroeger zoozeer heeft uitgemunt door den ultrademocratischen geest der werklieden, heeft ditmaal, naar het schijnt, aller verwachting verre overtroffen.

De Prins-President is heden te 2 uur te Lyon aangekomen, waar de ontvangst even luidruchtig en geestdriftvol is geweest als op al de vorige plaatsen, waar de President vertoefde. De Prins heeft na de receptie den zeil-wedstrijd bijgewoond.

Indien wij al de bijzonderheden moesten vermelden van de reis des Presidents, zouden wij verpligt zijn, een lang eentoonig verhaal te leveren, waartoe overigens ons bestek te klein is.

Indien deze officiële berigten met de waarheid overeenstemmen, dan vraagt men, hoe zoodanig eene hooggestemde geestdrift gedurende eene geheele maand zal kunnen aanhouden.

Ook op de beurs schijnt zich deze geestdrift medegedeeld te hebben aan de fondsen; want zoowel de 4 pCts. als de 3 pCts., de actiën van bijzondere maatschappijen, spoorwegactiën, alles rijst, omdat het *vlot van den staat* (zoo heeft de President eens op eene vroegere reis het Republikeinsche regeringstelsel genoemd) hervormd zal worden in een *prachtig keizerlijk schip*. Wel is waar zien sommige zwaarhoofden nog altijd eenige dreigende wolken hangen aan den horizon, welke voor alle anderen zoo helder schijnt.

Dr. *Véron* heeft in den *Constitutionnel*, ten gevolge van de Keizerlijke ontvangst van den Prins, zich ten wapenheraut gesteld van het Keizerrijk. Hij wijdt een artikel aan 't geen de herstelling van dien regeringsvorm ons aan roem, aan welvaart, aan geluk zal schenken. Als slot van zijn artikel meldt hij evenwel, dat hij niet de gevoelens en plannen van het hoofd van den staat uitdrukt, maar geheel personeel zijne meening openbaart; dat die meening evenwel ook de wenschen des volks uitdrukt en dat de stem van het volk, die der Godheid is.

— Men verzekert, dat de President met de 500,000 fr. aan goud, die hij medegenomen heeft, naauwelijks tot Lyon zal toekomen.

— Men wil weten, dat te Lyon de benoeming van den generaal *de Castellane* tot maarschalk, onderteekend zal worden, alsmede het besluit, waarbij het leger met 40,000 man wordt verminderd.

— Heden behelst het regeringsblad het programma der voorwaarden, waarop voortaan kweekelingen zullen worden toegelaten op de polytechnische-, militaire-, marine- en normale-scholen.

— Hetgeen is medegedeeld, betreffende het verdubbelen der militaire posten in deze hoofdstad, gedurende de afwezigheid des Voorzitters, wordt door het half-officiële dagblad *la Patrie* bepaaldelijk tegengesproken. Zelfs wordt in dat orgaan verzekerd, dat de meeste wachtposten eene vermindering hebben ondergaan. Men vindt het nog al vreemd, dat de schrijvers van *la Patrie* niet reeds vroeger het bedoelde gerucht, 'twelk eenen onaangenamen indruk maakte, hebben tegengesproken.

— De regtbank van correctionele politie heeft eergisteren uitspraak gedaan in de zaak betrekkelijk het komplot in de straat la Reine Blanche. Alle beschuldigden zijn veroordeeld tot eene gevangenisstraf van 15 maanden tot 3 jaren; elk hunner verder tot 500 frcs. boete, terwijl zij gedurende korteren of langeren tijd aan het toezigt van de politie zijn onderworpen.

— Mej. *Lefebvre Deumier* is belast met de vervaardiging van eene buste van mgr. *Sibour*, aartsbisschop van Parijs.

Van den 21sten. De Prins-President zet zijne reis voort te midden der steeds toenemende blijken van geestdrift der bevolking. Het vroeger vastgestelde programma wordt met juistheid gevolgd.

Bij de onthulling van het standbeeld van *Napoleon* te Lyon, heeft de Prins eene rede uitgesproken die een die-

pen indruk heeft gemaakt, vooral het slot, hetwelk aldus eindigt:

„De voorzigtigheid en de vaderlandsliefde eischen dat de natie rijpelijk overlegge alvorens haar lot vast te stellen. Het is voor mij nog moeijelijk te weten, onder welken naam ik de grootste diensten kan bewijzen.”

„Zoo de eenvoudige titel van President de zending die mij is opgedragen en waarvoor ik niet ben teruggedeinsd, kon bevorderen, zou ik geenszins, uit persoonlijk belang, dien titel met dien van Keizer wenschen te verwisselen.”

— De *Moniteur* behelst heden morgen een besluit, waarbij wordt bepaald dat, daar de onderhandelingen tusschen België en Frankrijk niet tot het gewenschte resultaat hebben geleid, en de grondslag van het gemeenschappelijk regt voortaan bij de handelsbetrekkingen tusschen de beide natiën op den voorgrond zal moeten staan.

— Eene telegrafische depêche van Straatsburg, bij het ministerie ontvangen, meldt, dat de Rijn buiten zijne oevers is getreden; 6 dorpen staan onder water, en een 7de wordt met hetzelfde lot bedreigd. Straatsburg leverde een droevig schouwspel op. Het water is thans gelukkig iets vallende.

NEDERLAND.

STATEN GENERAAL.

Vereenigde Zitting der beide Kamers.

Opening van het Zittingjaar 1852-53.

Maandag den 20sten September.

Nadat de leden zich achtervolgens in de vergaderzaal van de Tweede Kamer hadden vereenigd, wordt tegen half 1 uur de vergadering door den heer mr. *J. A. Philipse* geopend, die door den heer griffier der Eerste Kamer een besluit van Z. M. den Koning, dezer dagen genomen, doet voorlezen, waarbij hij, mr. *J. A. Philipse*, benoemd wordt tot voorzitter der Eerste Kamer, gedurende de aanstaande zitting der Staten Generaal.

De Voorzitter alzoo met het beleid der Vergadering in de tegenwoordige vereenigde zitting belast zijnde, benoemt eene commissie van 18 leden der beide Kamers, om Z. M. den Koning, bij Hoogstdeszelfs aankomst aan de vergaderzaal te ontvangen en in- en uitgeleide te doen; te 1 uur vervoegen zich Hunne Excellentiën de ministers, alsmede de heeren leden van den Raad van State, in de vergaderzaal.

Na een kort tijdsverloop wordt de komst van Z. M. den Koning aangekondigd, die zich op de wijze, in het programma omschreven, naar het gebouw der Staten Generaal begeven heeft.

De Koning, ter vergaderzaal binnengeleid, plaatst zich op den troon, en houdt de navolgende openingsrede:

„*Mijne Heeren!*

„Bij de opening van deze vergadering der Staten Generaal zie ik mij tot mijn groot genoegen wederom in staat, op den voorspoedigen toestand des Vaderlands te wijzen.

„Door verdragen van verschillenden aard heb ik de volkenregtelijke betrekkingen tusschen dit rijk en andere landen mogen bevestigen en uitbreiden.

„Het is mij aangenaam, omtrent de zee- en landmagt steeds eene gunstige getuigenis te kunnen afleggen.

„In de overzeesche bezittingen van het rijk heerschen rust en vrede.

„In het Palembangsche, op het eiland Sumatra, zijn de onlusten gedempt.

„De goede vooruitzigten omtrent den oogst in de koloniën hebben zich verwezenlijkt.

„De afloop der in dit jaar gehouden veilingen is bijzonder gunstig geweest.

„Door eene bevriende mogendheid aangezocht, heb ik op het voetspoor van hetgeen reeds in 1844 geschiedde, mijne goede diensten toegezegd tot bevordering eener poging, om in het stelsel van uitsluiting, tot nu toe door het Japansche rijk vastgehouden, wijziging te verkrijgen.

„De uitvoering der provinciale- en gemeentewet is aanmerkelijk gevorderd. Ik heb mij over het algemeen over eene doeltreffende medewerking der provinciale staten en gemeentebesturen te verblijden.

„Onze waterkeeringen zijn van rampen verschoond gebleven, hetgeen heeft vergund, de werken tot verbetering, inzonderheid ook der hoofdrivieren, met des te meer kracht en gevolg voort te zetten.

„Met groote belangstelling zie ik den ondernemings-ijver der ingezetenen in landbouw, fabrijkvlijt en handel, gelijk tot vermenigvuldiging der middelen van vervoer, zich meer en meer ontwikkelen.

„Nederland is met de andere mogendheden voortdurend in goede verstandhouding.

„Bij herhaling ontvang ik van vreemde regeringen blijken van vriendschap en achting.

„De maatregelen mijner regering strekken om die ontwikkeling aan te moedigen en te ondersteunen.

„De werken tot verbinding van ons rijk met naburige landen door spoorwegen en telegrafische gemeenschap, zijn voorbereid en aangelegd.

„Scheepvaart en scheepsbouw gingen ook dit jaar vooruit.

„De staat der geldmiddelen geeft ruime stof tot tevredenheid. De uitkomst van de dienst des vorigen jaars was voldoende. Die van het tegenwoordig dienstjaar laat zich gunstig aanzien.

„Ik hoop, dat de algemeene omstandigheden mij zullen toelaten, nog in deze zitting eene gewigtige voordragt, betreffende 's rijks schuld, aan uwe beraadslagingen te onderwerpen.

„De aan u in de vorige vergadering van mijnentwege ingediende en niet afgedane ontwerpen van wet zullen u op nieuw, met andere, worden voorgelegd.

„Mogen onze gezamenlijke pogingen tot voltooijing der taak, die ons ook nu weder wacht, door Gods zegen worden bekroond.

„Ik verklaar deze zitting van de Staten Generaal te zijn geopend.”

Na het houden van deze aanspraak verliet de Koning op de gewone wijze de zaal, en keerde Z. M., even als bij het komen, onder het gejuich der talrijke, zoowel uit deze residentie als van elders zamengevloeide menigte, naar Hoogstdeszelfs paleis terug.

Eerste Kamer.

Zitting van Dingsdag den 21sten September

De heer mr. *J. A. Philipse*, voorzitter der Kamer gedurende het zittingjaar 1852—1853, houdt de volgende rede:

„Mijne Heeren!

„Door Z. M. den Koning daartoe benoemd, ben ik als Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten Generaal in uw midden opgetreden en heb ik onze vergadering geopend.

„Bijzonder vereerd met deze zoo belangrijke onderscheiding en met het blijk van vertrouwen, door den Koning aan mij geschonken, besef ik niettemin het groote gewigt en het moeijelijke der taak, welke aan mij is opgedragen.

„Ten volle, Mijne Heeren, gevoel ik, hoe bezwarend het voor mij wezen zal, om slechts eenigermate te voldoen aan hetgeen van mij zal worden gevorderd. Onder biddend opzien tot God, om mij te ondersteunen in het volbrengen der pligten, aan de betrekking van Voorzitter verbonden, zal ik alles, wat in mijn vermogen is, trachten aan te wenden om het voorzitterschap dezer Kamer, tot de uitoefening waarvan ik geroepen ben, met eere te bekleeden.

„Met het oog op de Grondwet en de bepalingen van ons Reglement van Orde, stel ik mij voor, Mijne Heeren, uwe vergaderingen met zorg te leiden en in het besturen onzer beraadslagingen den weg te volgen, dien mijne geachte voorgangers mij hebben aangewezen.

„Wanneer ik het oog vestig op de zoo belangrijke wetsontwerpen, welke reeds in de vorige zitting aan de Staten-Generaal voorgedragen, doch onafgedaan zijn gebleven, en tevens daarbij gedenk, dat deze op nieuw, ook nog met andere, aan de Staten-Generaal zullen worden voorgelegd, dan wachten ons, mijne heeren, vele en zeer gewigtige werkzaamheden.

„Mogten onze beraadslagingen, ook onder mijn voorzitterschap, met zorg en kalmte tot welzijn van Nederland worden ten einde gebragt, ik zoude mijne aan te wenden pogingen met den besten uitslag bekroond achten.

„Wilt, bid ik u, mijne heeren, ook mij als uw voorzitter met welgevallen ontvangen; gelieft ook mij in de uitoefening mijner betrekking met uwen bijstand, met uwe voorlichting te ondersteunen; vereert mij met uwe welwillendheid, met uwe toegevendheid, met uw vertrouwen. Opregtelijk betuig ik daarop den hoogsten prijs te zullen stellen.

„Met de bede, dat het God moge behagen, onze gezamenlijk aan te wenden pogingen tot bevordering der ware belangen van Koning en Vaderland te zegenen, verklaar ik het voorzitterschap van de Eerste Kamer der Staten-Generaal te aanvaarden.”

Deze rede zal gedrukt en aan de leden rondgedeeld worden.

Zitting van Woensdag, den 22sten September.

In deze zitting is door den voorzitter ter kennis van de vergadering gebragt, dat tot leden van de commissie voor het adres van antwoord op de openingsrede door de afdeelingen benoemd zijn: de heeren *van Beeck Vollenhoven*, *de Jonge van Ellemeet*, *van Swinderen* en *van Andringa de Kempenaer.*

Die commissie heeft haar ontwerp-adres bereids in gereedheid en wordt dit thans ter tafel gebragt en naar de afdeelingen verzonden, welke zich onmiddellijk met het onderzoek zullen gaan bezig houden. De vergadering wordt inmiddels tot des middags *een* uur geschorst.

Tweede Kamer.

Zitting van Dingsdag den 21sten September.

In de zitting van heden, die door het oudste lid in jaren, den heer *Anemaet*, werd voorgezeten, houdt die heer de navolgende aanspraak:

„Mijne Heeren! Het is de vierde maal, dat door mij, als oudste van jaren met het tijdelijk voorzitterschap bekleed, eene eerste vergadering wordt geopend.

„Werden de eerste maal vragen door mij gesteld, die door eene onzekere toekomst moesten worden opgelost, en herinnerde ik u, dat *onze* handelingen op die toekomst eenen grooten invloed zouden uitoefenen, later veroorloofde ik mij de aansporing, om de belangen des vaderlands zoo te behartigen, dat wij, ten nutte des lands, tot eere van hen, die ons hier heden hadden afgevaardigd, en ter bevestiging van het regerend stamhuis, zouden werkzaam zijn.

„Thans, M. H.! is deze Kamer voor de helft vernieuwd, en is door het Nederl. volk uitspraak gedaan over onze handelingen. En die uitspraak, M. H.! was bemoedigend. Zij spoort ons aan, om op den ingeslagen weg voort te gaan en niet te vertragen.

„Immers die hernieuwde keuze heeft eene eerste verkiezing schier algemeen bevestigd, en eene vrijgevige ontwikkeling onzer staatsinstellingen en volksvrijheden, als wenschelijk en door de meerderheid begeerd, doen kennen.

„M. H.! Twee jaren hebben belangrijke hervormingen aangebragt.

„Het Nederl. volk heeft gewonnen bij het vaststellen van kies-, provinciale en gemeentewetten, en wat aan die hoofdwetten eene bijzondere kracht geeft, is, dat zij in het midden der volksvertegenwoordiging een gunstig onthaal vonden, en schier met eenparigheid van stemmen werden bekrachtigd.

„Gaan wij voort, mijne heeren! in gelijken geest te handelen, en vergun mij bij den welkomstgroet, dien ik U allen toebreng, de aansporing te voegen tot onvermoeiden arbeid, en de bede, dat onze werkzaamheden mogen gezegend blijven ten nutte van den Koning, van het Nederl. volk en van het Vaderland.

„Met een beroep op uwe gunstige medewerking, verklaar ik deze vergadering geopend.”

Hierop worden twee commissiën benoemd tot het onderzoek van de geloofsbrieven der nieuw gekozen leden. De eene bestaat uit de heeren *Heemskerk*, *Luijben* en *Meeussen*; de andere uit de heeren *de Man*, *Dullert* en de *Moraaz.*

Na eenige discussie, is met 28 tegen 27 stemmen, overeenkomstig het voorstel van den voorzitter, besloten, dat deze commissiën morgen ochtend te 11 uur verslag zullen doen.

Tot dien tijd is de vergadering gescheiden.

Uit de discussie is gebleken, dat er ten aanzien van sommige geloofsbrieven eenige bedenkingen bestaan.

Zitting van Woensdag den 22sten.

In deze zitting zijn, overeenkomstig het voorstel der daartoe op gisteren benoemde commissie, al de nieuw gekozen leden der Kamer toegelaten; met uitzondering der heeren *Huguenin* en *de Lom de Berg*, die alsnog de bij de grondwet gevorderde eeden moeten afleggen.

Daarna is men overgegaan tot het kiezen van drie kandidaten voor het voorzitterschap en zijn daartoe gekozen 1) de heer *Dullert*, 2) de heer *v. d. Linden*, 3) de heer *v. Zuylen v. Nyevelt.*

De commissie van rapporteurs van de Tweede Kamer der Staten Generaal heeft den 7den haar voorloopig verslag over de wet op het armbestuur vastgesteld. Het is zeer uitvoerig en bevat niet minder dan 28 bladz. druks. Uit hetgeen, in de eerste plaats, omtrent de algemeene aanmerkingen, is medegedeeld, blijkt, dat zeer vele leden hebben verklaard, zich geenszins met de hoofdstrekking der voordragt te kunnen vereenigen. Zij hebben daarin, zoo als sommigen zich hebben uitgedrukt, een' Napoleontischen centralisatie-geest meenen te bespeuren, waarbij het alvermogen van den Staat al te zeer is gehuldigd, en hebben gemeend, dat daarbij het staatsgezag veel verder wordt uitgestrekt dan de grondwet medebrengt en het wel begrepen belang van den Staat vordert. Aan deze leden is voorgekomen, dat bij art. 195 der grondwet alleen gedacht moet worden aan hetgeen in eenen staatsregterlijken zin tot het armbestuur behoort, 't welk van rijkswege wordt uitgeoefend en niet door het burgerlijk armbestuur, terwijl zij nimmer zouden kunnen toegeven, dat, naar aanleiding van genoemd artikel, de heerschappij der wet zich zou kunnen uitstrekken over alle instellingen van weldadigheid, zonder onderscheid, zoo kerkelijke en bijzondere, als burgerlijke en algemeene. Zeer vele andere leden hebben daarentegen de aangeduide hoofdstrekking der wet, òf niet, òf niet zoo geheel onvoorwaardelijk afgekeurd; haar een uitmuntend, en aan de behoeften des tijds beantwoordend zamenstel genoemd, waaraan zij, behoudens eene wijziging van sommige bepalingen, zeer wel hun zegel zouden kunnen hechten. Naar hun gevoelen, veroorlooft het grondwettig voorschrift geene andere opvatting, dan die de regering daaraan geeft, namelijk de regeling van het armbestuur in zijn geheel, zonder eenige beperking, en alzoo eene regeling van *alle* instellingen van weldadigheid, van de kerkelijke en bijzondere zoowel als van de burgerlijke en algemeene. Van weerskanten beroept men zich, tot staving dezer strijdige meeningen, op de geschiedenis van het genoemde grondwets-artikel.

De heer *S. Blaupot ten Cate* heeft – gelijk wij vroeger reeds hebben vermeld – in de wet op het armbestuur de volgende amendementen voorgesteld, en wel in de eerste afdeeling van het eerste hoofdstuk, *van instellingen van onderstand en weldadigheid, hare oprigting en reglementen:*

Art. 1. De staatszorg omtrent de armen onderscheidt zich in eigenlijk *bestuur* en in *toezigt*, die gezamenlijk alle instellingen van onderstand en weldadigheid, en de gestichten en inrigtingen tot opneming van bedelaars en landloopers, omvatten.

Art. 2. Instellingen van onderstand en weldadigheid zijn die, welke zorg voor behoeftigen, in of buiten gestichten, ten doel hebben.

Art. 3. Het staats*bestuur* gaat over:

a. Staats-, provinciale- of gemeente-instellingen, uitsluitend door de burgerlijke overheid geregeld en van harentwege bestuurd;

b. instellingen van gemengden aard, in welker regeling door de burgerlijke overheid en van wege eene kerkelijke gemeente, gezamenlijk wordt voorzien.

Het staats*toezigt* gaat over:

c. instellingen eener kerkelijke gemeente, bestemd voor de behoeftigen eener bepaalde godsdienstige gezindte, en uitsluitend van wege die kerkelijke gemeente geregeld en bestuurd;

d. instellingen, zoowel om de armoede te voorkomen als te lenigen, uitsluitend door bijzondere personen, of door bijzondere niet kerkelijke vereenigingen, of ook met behulp van de burgerlijke overheid, opgerigt, geregeld en bestuurd.

AMSTERDAM, 21 September.

Wij vernemen van goederhand, dat het voornemen des ministers van marine is, drie oorlogsschepen met hulp-stoomvermogen (schroef) te doen aanbouwen, als twee te Amsterdam en een te Vlissingen. Bereids zijn de noodige bevelen gegeven om de plannen voor die schepen te ontwerpen.

— Door de Nederl. handelmaatschappij zijn bevracht drie schepen, als 2 voor Amsterdam en 1 voor Dordrecht.

— Men leest in den *Noord-Brabanter:*

„Z. Exc. de minister van justitie bevindt zich sedert eenige dagen binnen 's Hertogenbosch.

„Ten einde zijne talrijke vrienden niet te verontrusten, hadden wij van de ongesteldheid, waaraan Z. Exc. leed en die toen inderdaad niet beduidend was, geene melding gemaakt. Hoewel de toestand van Z. Exc. een paar dagen later een ernstig karakter aannam, kunnen wij evenwel heden, met de meeste deelneming melden, dat Z. Exc. zich veel beter bevindt.

„Te gelijker tijd kunnen wij uit de zekerste bronnen mededeelen, dat al de geruchten nopens eene vermoedelijke aftreding van den heer *Strens* als minister, loutere verdichtsels zijn, welligt met bijzondere inzigten uitgestrooid.”

— De *Belgische Indépendance* geeft eene lijst van de personen, die het gezondheids-congres, hetwelk thans zijne zittingen te Brussel houdt, bijwonen. Uit ons Rijk noemt zij de heeren *W. H. Suringar* en prof. *von Baumhauer*, uit Amsterdam, alsmede de heeren dr. *Schick* en *von Baumhauer*, ambtenaar bij het ministerie van binnenlandsche zaken te 's Gravenhage, en de heer mr. *W. de Sitter*, lid der provinciale Staten van Groningen.

MIDDELBURG, 17 September.

Het Pruissische oorlogsfregat *Gefion*, laatstleden Dingsdag te Vlissingen in het drooge dok gebragt, is daar nagezien en gerepareerd, en heeft gisteren het dok verlaten om verder in vlot water in orde te worden gebragt.

UTRECHT, 20 September.

Wij vernemen dat het aantal jonge lieden, die bereids op de rolle der studenten aan de Utrechtsche hoogeschool zijn ingeschreven, reeds meer dan honderd bedraagt.

ZWOLLE, 20 September.

Het Nederlandsch onderwijzers-genootschap zal in 18.. zijne jaarlijksche algemeene vergadering hier ter stede houden, in de eerste dagen per maand Augustus. Deze stad werd daartoe gekozen, nadat Groningen met eene kleine minderheid was verworpen; men had gewenscht, dáár de vergadering thans in het aanstaande jaar te houden, omdat dan tegelijk de inwijding kon plaats hebben van het tegen dien tijd gereed zijnde monument voor den onvergetelijken *van Swinden*.

WIJK AAN ZEE, 19 September.

Aan het strand langs Egmond en Wijk aan Zee zijn sedert de laatste dagen eenige vette schapen en varkens aangespoeld, vermoedelijk van eene verongelukte stoomboot of door dezelve over boord geworpen. De beesten waren nog versch.

LEEUWARDEN, 20 September.

Bij vonnis van de arrondissements-regbank te Sneek, van den 16den dezer, is de veehouder *A. B. R.*, onder IJsbrechtum, veroordeeld tot eene gevangenisstraf van 6 dagen en geldboete van *f* 8, wegens het niet doen van aangifte en afzonderen van longziek rundvee. — Hoezeer het niet onbekend is, dat dusdanige overtredingen meermalen in dit gewest geschieden, heeft men toch de mededeeling van bovenstaande uitspraak niet ondienstig geacht, ten einde, zoodoende, de veehouders, wie de ramp treft van de longziekte onder hun beslag te krijgen, aan te sporen, daarvan, zoowel in hun bijzonder belang, als in het belang van Frieslands schoonen en talrijken veestapel, steeds, met den meesten spoed, aan de bevoegde autoriteit kennis te geven, na vooraf het zieke vee te hebben afgezonderd.

ASSEN, 21 September.

Wij vermeenen onzen lezers een kort verslag verschuldigd te zijn van de op den 16den j.l. te 's Hage gehouden vergadering van inschrijvers voor de *Drentsche veenkanaalmaatschappij*, waartoe wij door eene vriendelijke hand in staat zijn gesteld.

Aan de vergadering is in de eerste plaats medegedeeld, dat op den 15den Aug. l.l. was ingeschreven, te Amsterdam voor *f* 44,000, te Dordrecht *f* 105,000, makende met de inschrijving der vier ontwerpers, ad *f* 80,000, de som van *f* 229,000; dat sedert nog was ingeschreven: te Amsterdam voor *f* 64,000, te Dordrecht voor *f* 123,000, zoodat er eene deelneming was verkregen van *f* 416,000.

Vervolgens is er overgegaan om — door voorlegging van kaarten, — van een volledig bestek met de daartoe behoorende teekeningen der lengte- en dwarsprofillen, benevens die van de geprojecteerde sluizen, bruggen, enz., en door het mededeelen van een aantal bijzonderheden, zoowel betrekkelijk de rigting van het kanaal en de hoedanigheid der aan de maatschappij toe te behooren veenen en veldgronden, als de o... eigeningen — de vergadering zoo volledig mogelijk in te lichten omtrent alles, wat zoude kunnen geacht worden nog nadere ophelderingen te behoeven, om de overtuiging te versterken, dat de uitzigten in het prospectus geopend, inderdaad zoo gunstig zijn, als zij zijn geschetst.

Daarna hebben de vier oprigters de vergadering tot eene verhooging der deelnemingen uitgenoodigd, onder aanbod eener vermeerdering hunner inschrijving ten beloope van *f* 20,0..

Het gevolg hiervan was wel, dat *staande* de vergadering de gezamenlijke deelnemingen tot *f* 462,000 klommen, maar de meesten, schoon de beste gezindheid aan den dag leggende, om tot de vestiging der maatschappij mede te werken, wenschten eenigen tijd tot overleg, en verklaarden zich vo... de opening eener nadere gelegenheid tot deelneming ook vo... anderen: meenende dat het ontwerp nog niet algemeen genoeg bekend was geworden, en dat het alzoo door de bedoelde opening nog bij velen, die daarop de aandacht nog niet hadden gevestigd, deelneming zoude vinden.

Deze uitslag gaf aanleiding tot het volgende voorstel:

1) dat de gedane inschrijvingen tot den 15den November aanstaande zouden worden gestand gedaan;

2) dat uit de tegenwoordige deelnemers eene commissie van drie leden, woonachtig in de nabijheid van Sliedrecht en Hardinxveld (de woonplaatsen van twee der oprigters en van vele deelgenooten), mogt worden benoemd, om de pogingen ter verkrijging der nog ontbrekende inschrijvingen binnen den gestelden tijd te ondersteunen en zich daartoe ook in betrekking te stellen met de voornaamste deelnemers elders.

Met eenparigheid van stemmen werd dit voorstel aangenomen, en daarna als leden der commissie benoemd: de heer *Otto Boudewijn 't Hooft*, lid van de Eerste Kamer der Staten Generaal, wonende te Dordrecht; de heer mr. *Cornelis Willem Otto van Dorsser*, advokaat, lid der Provinciale Staten van Zuid-Holland, enz., mede wonende te Dordrecht; de heer *Arie van Driel*, lid van voornoemde Staten en burgemeester te Puttershoek, die deze benoeming met bereidwilligheid hebben aangenomen.

Daarmede eindigde die vergadering. Wij kunnen er echter nog bijvoegen, dat er kort *na* de vergadering nog aanzienlijk is ingeschreven, zoodat men mag verwachten, dat de geheele som van *f* 580,000 zeer spoedig zal volgeteekend zijn. Dat het tot stand komen der maatschappij dus zoo goed als zeker is, blijkt uit het bovengezegde voldoende. (*N. Dr. Ct.*)

— Gisteren morgen is bij de regtbank aangebragt de vordering van *A. Bierman* en *S. Kropveld*, te Koevorden, tegen de wedw. en erven *J. Schirring*, te Emmen, tot betaling eener acceptatie van *f* 10,000, door *J. Schirring* aan eerstgemelden sul... lende zijn afgegeven. Gelijk men weet zou deze schuld, welke aan de wedw. en kinderen van *J. Schirring*, bij diens leven, onbekend was, althans voor een groot gedeelte, volgens het beweren der eischers, geboren zijn uit successivelijk genomene en niet betaalde loterijbriefjes.

— Door den raad der gemeente Peize is tot wethouder gekozen het raadslid *J. Luinge*, in plaats van den heer *Burggraef*, tot burgemeester benoemd.

— In de vorige week lazen wij in de *Drentsche Courant*, dat door *F. Schuurman* op den eersten dag der jagt geschoten was 1 haas en 27 patrijzen. Wij kunnen melden, dat door *Jan Jansen*, te *Borger*, op den zesden dag (den 18den Sept.) zijn geschoten 10 hazen, 25 patrijzen en 2 korhoenders.

MEPPEL, 21 September.

De passage door Meppel is wederom zoo goed als geopend, zoowel over de Beeren- als Kerkenbrug. Alleen het ijzerwerk moet er later nog aangebragt worden. De eerste bevloering der Meppeler sluis is gereed, en het metselwerk reeds morgen of overmorgen volbragt.

GRONINGEN, 23 September.

Bij besluit van den Staatsraad, Commissaris des Konings, d.d. 18den September 1852, no. 1a, is bepaald, dat de in dit jaar te houden inspectie, in de hoofdplaatsen der militie-kantons, zal plaats hebben op de navolgende dagen en uren:

Woensdag den 6den October 1852 te *Groningen*, des voormiddags te acht uur, voor de gemeenten Haren en Noorddijk, en voor de stad Groningen te negen uur.

Donderdag den 7den October 1852 te *Leek*, des voormiddags te elf uur, voor de gemeenten Grootegast, Marum en Leek.

Vrijdag den 8sten October 1852 te *Zuidhorn*, des voormiddags te elf uur, voor de gemeenten Ezinge, Oldehove, Grijpskerk, Hoogkerk, Oldekerk, Aduard en Zuidhorn.

Zaturdag den 9den October 1852 te *Winsum*, des voormiddags te negen uur, voor de gemeenten Ulrum, Kloosterburen, Leens, Adorp, Eenrum, Baflo en Winsum.

Zaturdag den 9den October 1852 te *Middelstum*, des namiddags te één uur, voor de gemeenten Uithuistermeeden, Uithuizen, Warffum, Usquert, Bedum, Kantens en Middelstum.

Maandag den 11den October 1852 te *Loppersum*, des namiddags te één uur, voor de gemeenten Bierum, Ten Boer, 't Zandt, Stedum en Loppersum.

Dingsdag den 12den October 1852 te *Appingedam*, des voormiddags te tien uur, voor de gemeenten Termunten, Nieuwolda, Delfzijl en Appingedam.

Woensdag den 13den October 1852 te *Hoogezand*, des voormiddags te tien uur, voor de gemeenten Slochteren, Sappemeer en Hoogezand.

Donderdag den 14den October 1852 te *Scheemda*, des voormiddags te negen uur, voor de gemeenten Finsterwolde,

Zuidbroek, Noordbroek, Midwolde en Scheemda.

Donderdag den 14den October 1852 te *Winschoten*, des namiddags te half vier uur, voor de gemeenten Nieuwe Schans, Beerta en Winschoten.

Vrijdag den 15den October 1852 te *Wedde*, des middags te twaalf uur, voor de gemeenten Vlagtwedde, Bellingewolde, Onstwedde en Wedde.

Zaturdag den 16den October 1852 te *Oude Pekela*, des voormiddags te negen uur, voor de gemeenten Nieuwe Pekela en Oude Pekela.

Zaturdag den 16den October 1852 te *Veendam*, des voormiddags te twee uur, voor de gemeenten Meeden, Muntendam, Wildervank en Veendam. (*Prov. Blad* no. 135.)

Het *Provinciaal Blad* no. 136 bevat een besluit van den Staatsraad, Commissaris des Konings, d.d. 22sten September 1852, no. 3, houdende mededeeling, dat de generaal-majoor GOETZ in de waarneming van het provinciaal kommandement van Friesland, Groningen en Drenthe op den 1sten October e.k. zal worden opgevolgd door den benoemden generaal-majoor DUYCKER.

— Gisteren is aan onze hoogeschool bevorderd tot Doctor in de Regten de heer J. S. VAN RONKEL, van Groningen, na het verdedigen van eenige *Quaestiones Juris Inaugurales.*

— Wij vernemen, dat 19 muzikanten van het schutters muzijkkorps Maandag l.l. hun ontslag bij den majoor der schutterij alhier hebben ingediend.

— Gisteren is alhier binnengebragt CHRISTINA WATZES PRUISMA, zich ook noemende weduwe VAN DEN BERG. Men verneemt dat hare gevangenneming is bevolen door de regtbank te Sneek, ter zake zij onderscheidene lieden zoude hebben opgeligt door voor te geven dat haar aanmerkelijke erfenissen zouden toebehooren, waarbij zij dan papieren vertoonde, welke daarop betrekking zouden hebben. Deze vrouw moet langen tijd te Groningen gewoond hebben en bij velen onder den naam van *Wik-Stiene* bekend zijn. Zij is te Westerbroek op signalement gearresteerd door den veldwachter RENNES, van Hoogezand, wiens ijver bij verschillende gelegenheden en ook thans weder gebleken is. Heden morgen is zij naar Sneek op transport gesteld.

— Het tjalkschip *de twee Gebroeders*, kapt. JELLE G. DE GROOT, komende van Delfzijl, en hebbende in lading pl. m. 30 last rogge, uit de galjoot *Hermanna*, kapt. R. H. VELING, van Veendam, voor rekening van een' der handelaren alhier, trof het ongeluk van, na heden morgen de Damsterkolk te zijn binnengeloopen, voor den Steentilpoortenboog vast te raken, waardoor het een zwaar lek bekwam. De bodem begon oogenblikkelijk te zinken, doch het gelukte door de dadelijk verleende hulp de goederen, hoewel meerendeels nat, nog bij tijds te redden en in een ander vaartuig over te brengen.

— De aanstaande kermis alhier belooft luisterrijk te zullen worden; immers is alhier aangegeven het zoo gunstig bekende paardenspel van den heer ED. WOLLSCHLÄGER, die gedurende de kermis met zijn gezelschap kunstrijders eenige voorstellingen zal geven; verder een theatre du palais de christal, onder directie van de heeren VAN DER BUSSCHE en PHILIPPE, door wie proeven zullen worden gegeven van een electriek licht, van zulk eene sterkte, waarvan tot nog toe Nederland de bewijzen niet heeft gezien. Ook zal nog deze kermis ter bezigting worden voorgesteld een bijzonder treffend en heerlijk panorama, benevens eenige andere vermakelijkheden.

— Naar aanleiding van het berigt uit Leeuwarden, dat aldaar dezer dagen twee doofstomme personen zijn in den echt vereenigd, wordt ons medegedeeld, dat op den 9den Junij 1844 hier ter stede zijn gehuwd PIETER ROELFSEMA en JANTJE RUNSINK, beide doofstom. Dat sinds dien tijd, voor zoo ver wij weten, geene dusdanige huwelijksvereeniging hier ter stede heeft plaats gehad, mag zulk een huwelijk dus tot de zeldzaamheden doen beschouwen.

— Bij Koninklijk besluit van den 18den September 1852, no. 51, zijn benoemd: tot bewaarder der hypotheken en van het kadaster te Appingedam de heer W. N. C. SWAVING, thans buitengewoon inspecteur der registratie en domeinen bij het departement van financiën; tot inspecteur der registratie en domeinen van de derde klasse de heer T. WILDEBOER, thans ontvanger der registratie en domeinen te Winschoten; tot ontvangers der registratie en domeinen te Winschoten, de heer F. C. STORK, thans ontvanger der registratie en domeinen te Heerlen.

— Men berigt ons uit *Feerwerd* den 21sten Sept.: Heden namiddag omstreeks half vier trok alhier eene donderbui van het Z. W. naar het N. O., vergezeld van sterken hagel en regen. De bliksem sloeg in het, te Aduarderzijl liggende kofschip *Catharina Johanna*, gezagvoerder B. KUIPER, zonder evenwel brand te veroorzaken. Het bovenstuk van den grooten mast werd tegen den dijk geslingerd en het overige gedeelte geheel versplinterd. Ook van het dek nabij den mast is veel beschadigd; de zeilen moeten mede geleden hebben. De bliksem schijnt benedendeks een' uitweg te hebben gevonden, in het ruim en om het schip was alles damp. De bemanning was kort te voren uit het ruim naar de' roef gegaan; geen hunner heeft letsel bekomen. De bodem keert naar Groningen terug om gerepareerd te worden.

— Het is opmerkelijk, dat de bliksem den 1sten Julij j.l. in het Zijlvestergebouw is geslagen, slechts eenige ellen van de plaats van het thans gemeld ongeval, en dat overigens in de nabijheid onzer gemeente verscheidene voorbeelden van in dit jaar door den bliksem aangerigte verwoestingen bestaan.

— Naar men verneemt, is in de negotiatie van de provincie Drenthe, ten beloope van *f* 75,000, à 4 pCt., ingeschreven voor eene som van *f* 135,000. De loting over deze inschrijvingen, ten overstaan van Ged. Staten der provincie Drenthe, zal plaats hebben op den 29sten dezer.

— Den 21sten dezer werd te *Bergummerdam* de jaarlijksche harddraverij gehouden; — 13 paarden namen daaraan deel. De prijs, bestaande in een paar zilveren kandelaren, is behaald door het zwarte ruinpaard van den heer ESKES, te Kollum, bereden door den pikeur H. LUURTS; terwijl de premie, zijnde eene zilveren tafelschel, ten deel is gevallen aan het paard van den heer mr. M. CLANT BINDERVOLTEN, van Groningen, bereden door den pikeur L. KLAMER, van Niekerk.

— De gemeenteraad van *Middelburg* heeft den 15den besloten: 1) dat met den 1sten Jan. 1854 de stad met gas zal worden verlicht, voor zoo verre de uitgave daartoe de door de commissie opgegevene kosten niet zal te boven gaan; 2) dat de raad geene onderhandsche concessie kan verleenen.

— Te Brussel is eene maatschappij van verzekering tegen de faillieten gesticht, onder den titel van *la Garantie du Commerce*. Die maatschappij zou wezenlijke dienst aan de handeldrijvende klasse kunnen bewijzen; want al te dikwijls worden deftige handelhuizen in moeijelijke omstandigheden gebragt, uit hoofde der verliezen, die zij leden door bankbreuken. In Italië, Frankrijk, Engeland en elders moeten zulke maatschappijen eenen goeden uitslag hebben.

— Een Fransch dagblad herinnert bij gelegenheid van het overlijden des hertogs v. WELLINGTON, dat deze doorluchtige man in 1818, gedurende zijn verblijf te Parijs, moorddadig werd aangevallen door iemand, die, toen hij uit het rijtuig stapte, eene pistool op hem loste, doch hem gelukkiglijk miste. Eene vervolging werd toen begonnen tegen een' zekeren CANTILLON, oud-onderofficier bij de Keizerlijke garde, die echter werd vrijgesproken. Bij een zijner codicilles, gedagteekend den 24sten April 1821, dus weinige dagen voor zijnen dood, heeft NAPOLEON een legaat van 10,000 francs aan CANTILLON vermaakt, aldus gemotiveerd: „CANTILLON had evenveel regt *dezen oligarch te vermoorden* als deze had om mij op de rots van St. Helena te doen omkomen. WELLINGTON, die deze wandaad had voorgesteld, trachtte haar het belang van Groot-Brittanje te verontschuldigen. Indien CANTILLON werkelijk den lord vermoord had, zoude hij zich door dezelfde reden kunnen dekken en verontschuldigen. Het was Frankrijks belang, zich te ontdoen van een' generaal, die bovendien de kapitulatie van Parijs had geschonden en zich zoodoende had verantwoordelijk gemaakt voor het bloed der martelaars NEY en LABÉDOYÈRE en voor het berooven der openbare kunstverzamelingen, tegen den tekst der traktaten aan."

De teekenkunst als bestanddeel der nationale opvoeding.

De met het bestuur van het openbaar onderwijs belaste kommissie van den ministerraad van Groot-Brittanje heeft aan de schoolopzieners aangeschreven zooveel mogelijk behulpzaam te zijn tot de uitvoering van het door het hoofdbestuur voor de schoone kunsten ontworpen plan, om de beginselen der teekenkunst tot een bestanddeel der nationale opvoeding te maken. Het voornemen is, de eenvoudigste beginselen van het teekenen in alle scholen te doen onderwijzen, die gezind zijn zelve een klein gedeelte der daartoe noodige kosten te dragen, en vervolgens de hiervoor geschikt bevonden leerlingen toe te laten op eene hoofdteekenschool in elke stad. „Men zal het gewigt van het nieuwe plan begrijpen — zegt de *Times* — wanneer men bedenkt dat geen poging om in onze manufakturen smaakvolle teekeningen in zwang te brengen, wezenlijk zullen baten, zoolang het publiek, de verbruikers, in dit opzigt zoo onkundig blijven als zij thans meestal zijn."

(*Ingezonden.*)

Voor het schoolwezen.

Wij kunnen niet nalaten hen, die in het schoolwezen in deze provincie belang stellen, opmerkzaam te maken op een voor hen zeer gewigtig werk:

Verordeningen omtrent het middelbaar en lager onderwijs uitgevaardigd voor de provincie Groningen, eerste deel (1846) à *f* 2,50, tweede (1849) à *f* 0,80, derde (1852) à *f* 0,80, te zamen à *f* 4,10 bij de uitgevers dezer Courant uitgekomen.

Men vindt in deze *Verordeningen* vele besluiten, welke niet alleen voor de geschiedenis van het schoolwezen altijd belangrijk zullen zijn, maar ook, hoe ook eene nieuwe wet op het onderwijs uitvalle, in vele bijzonderheden van kracht zullen blijven. En zeer vele dezer besluiten zijn nergens meer te bekomen dan in deze verzameling. Voorts vindt men in dit werk alle circulaires der commissie van onderwijs, welke van blijvende waarde zijn geacht, en onder deze zijn ok vele, die uit een pædagogisch oogpunt hoogst belangrijk zijn; als de jaarlijksche circulaires over de bevindingen van de schoolopzieners bij de schoolbezoeken in het afgeloopen jaar. Nog is bij deze Verordeningen aan het slot gevoegd een *stelselmatig overzigt* van de wettelijk bestaande verordeningen en inrigtingen, betrekkelijk het lager en middelbaar onderwijs, welke in Nederland in 't algemeen en in de provincie Groningen in het bijzonder tegenwoordig van kracht zijn. Dit overzigt is zeer doelmatig, om zulken, die nog vreemd zijn in de schoolwereld, spoedig een algemeen denkbeeld er van te geven.

Voor de Plaatselijke Toevoorzigten merken wij nog op, dat heeren Gedep. Staten bij besluit van den 29sten Julij 1852, no. 58*a* (Prov. Blad no. 112) de Besturen der landelijke gemeenten hebben gemagtigd, een exemplaar dezer *Verordeningen* ten behoeve dier Toevoorzigten aan te koopen. Dat zij hun onmisbaar zijn, behoeven wij niet aan te wijzen.

Eenvoudig middel tegen pauperisme en dronkenschap.

Men leest in het *tweede verslag van de algemeene vereeniging tegen het pauperisme*, dezer dagen hier ter stede uitgekomen, bl. 54, het volgende stuk, 't welk door de vrouwen-vereeniging alhier ter teekening wordt aangeboden.

„De ondergeteekenden, die als fabrikanten, kooplieden, werkbazen of in andere betrekkingen knechten en arbeiders in hunne dienst hebben, welke zij eens in de week hun loon plegen te geven, verbinden zich, zoo er tien onderteekenaars op deze lijst komen, voortaan dat loon niet meer te zullen geven op zaturdag, maar op woensdag (of op eenen anderen dag der week).

„Zij moeten zich te zamen alsdan in een getal van tien daartoe verbinden, ten einde geene onaangenaamheden met hun werkvolk daarover te verkrijgen.

„En zij wenschen dit gebruik in te voeren van wege de groote nuttigheid, die het kan hebben voor de zedelijkheid en huishoudelijkheid der arbeidsklasse, zonder eenig nadeel of moeite voor iemand, zoo het maar eerst een gebruik is geworden.

„Immers er zijn voorbeelden, dat menschen, die zaturdag avond hun loon verkregen en het dan niet konden nalaten dadelijk in eene kroeg een groot deel er van te verteren, 't welk 's zondags werd voortgezet, tot groot nadeel van hen en hun gezin, alleen door uitbetaling van hun loon op woensdag avond van die verkeerdheid zijn afgekomen, hun verdiend geld geheel te huis hebben leeren brengen, den zondag als heiligen dag met kerkgaan hebben leeren vieren en uit armoede en zedeloosheid tot welstand en deugd zijn gekomen.

„In één huisgezin had niet slechts zulk eene omkeering plaats maar eene nog grootere, alleen door dit middel. De man was zaturdag avond geregeld dronken, sliep zondags zijnen roes uit, sloeg zijne vrouw, had geen geld om zijne kinderen behoorlijk te kleeden en ter school te zenden, enz. Nadat hij een tijdlang 's maandags betaald was, kwam de vrouw den koopman, bij wien haar man werkte, bedanken voor deze verandering. Zij gingen nu zamen ter kerk en de kinderen ter school: en zij werd niet meer geslagen.

„Daar echter vele knechten er tegen zouden morren, zoo zij den eersten zaturdag zouden moeten overslaan, om tot woensdag te wachten met het loon te ontvangen, dient men te beginnen met, na zaturdag betaald te hebben, den volgenden woensdag dadelijk eene halve week te betalen, en dan te zeggen, dat zij er nu op moeten rekenen telkens 's woensdag de volle week te zullen verkrijgen. Dan is alle redelijk bezwaar opgeheven en de vruchten van dezen maatregel zullen vele kunnen worden.

„Bij hen, die in het werk der stads regering zijn, is deze maatregel reeds sedert eenige jaren met gelukkig gevolg ingevoerd.

„Om dit gelukkig gevolg bij velen te doen plaats vinden, om, gelijk zij zelve wenschen, niet in verzoeking geleid te worden, zoo ook anderen er niet in te leiden, en aldus zonder kosten of kunstmiddelen, maar als van zelve en onopgemerkt, iets bij te dragen voor de stoffelijke en zedelijke welvaart der arbeidende klasse, wenschen de ondergeteekenden haar bij zich in te voeren en door hun vereenigd voorbeeld mede meer algemeen te maken.

»GRONINGEN, Maart 1852."

Wij vernemen verder, dat dit stuk dusverre zestien onderteekenaars heeft en bij vele anderen wordt goedgekeurd, hoewel zij nog niet mede kunnen teekenen, zoodat er uitzigt bestaat, dat die verandering van den dag voor het uitbetalen van het werkloon weldra algemeen zal worden.

In de vergadering van October zal men op deze zaak terugkomen.

Men vraagt, „of, indien het provinciaal bestuur en het bestuur der stad Groningen mogten besluiten afstand te doen van de gronden gelegen in de Oude Kijk-in-'t Jatstraat, het dan niet te wenschen is, dat ze publiek ter verkoop worden aangeboden, om daardoor aan de daaraan zwettende eigenaren, zoo mede aan anderen de gelegenheid te geven, hun voordeel te kunnen doen, terwijl ook de opbrengst daarvan welligt aanzienlijk veel hooger zoude kunnen worden, wanneer dezelve verdeeld wierden in kleine perceelen."

Kerknieuws.

ONSTWEDDE, 20 September. Heden voormiddag te elf uur vereenigden zich in de Hervormde kerk alhier de weledele heer burgemeester dezer gemeente met de collatoren en kerkvoogden, tot het formeren eener nominatie ter vervulling van de vakante leeraarsplaats. Een hartelijk en wel voor het oogenblik gepast gebed, door den weleerw. z. gel. heer consulent dezer gemeente uitgesproken, opende de vergadering, waarna men zich, zonder eenige discussie van belang, eenparig vereenigde op het navolgende 10tal predikanten, als: de weleerw. z. gel. heeren ds. *Sijpkens*, te Spijk; *Knap*, te Heeg; *Adriani*, te Westerlee; *Gravemeijer*, te Losdorp; *van Griethuizen*, te IJlst; *Viëtor*, te Dantumawoude; *Molenaar*, te Scheveningen; *de Vries*, te Wedde; *Prins*, te Kamper Eiland, en *Wilmers* te Meppeler Nijeveen. Uit deze nominatie zal heden over drie weken de electie geschieden."

— Men verneemt, dat ds. *W. Lolcama*, van Westerbork, het beroep naar Zuidlaren heeft aangenomen.

LEERDAM, 19 September. Gisteren ontving de kerkeraad enz. van Z. M. den Koning, als heer dezer gemeente, door tusschenkomst van het ministerie der Herv. eeredienst, eene lijst, bevattende het onderstaande twaalftal namen van predikanten, ten einde daaruit eene keuze te doen voor de vacature, welke zal ontstaan door het eerstdaags vertrekken van onzen leeraar naar Dordrecht, als: ds. *Cortius*, te Oude-Niedorp; *Hartman*, te Blankenheim; *Hazen*, te Korendijk; *Jorissen*, te Uitwijk; *Losgert*, te Molenaarsgraaf; *Mijsberg*, te Blesgraaf; *Slegt*, te Petten; *Roldanus*, te Katwijkbinnen; *Scholten*, te Lage-Zwaluw; *Willigen*, te Vorgten; *IJzendijk*, te Hoevelaken, en *van Duil*, te Steenbergen.

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen te Amsterdam den 18 Sept., kapit. *van Deest* Hendrika, van Bergen; den 19den *Mulder* Harmonie en *Lindeboom* Margaretha, beide van Archangel; den 20sten *Mulder* Minerva, van Londen. — Te Texel den 20 Sept., *van der Veen* Vrouw Anske en *de Haan* Aleida Aleida, beide van Londen. — Te Helvoet den 18 Sept., *Ebeling* Anna Hendrika, *Bakker* Mina en Willem, *van Duinen* Elisabeth, den 19den *Stratingh* Jantina, den 20sten *Huisman* Hendrika en *Meijer* Wendola, alle 6 van Archangel. — Te Brielle den 18 Sept., *Broekema* Ida Hillechina, van Bergen. — Te Bordeaux den 16 Sept., *Karsies* Hillechiena Wilkens, van Rotterdam. — Te Duinkerken den 15 Sept., *Deddes* Alberdina en *Baas* Wilmina, beide van Archangel. — Bij Dungeness den 15 Sept., *Kok* Waakzaamheid, van Archangel naar Bideford. — Te Plijmouth den 17 Sept., *Boiten* Catharina Elisabeth, van Kiel. — Te Hamburg den 19 Sept., *Puister* Vr. Maria, van Jutphas; *Dalsma* Margaretha Hendrika, van Deventer. — Te Brunshausen gepasseerd den 20 Sept., *Poort* Dirktje, van Amsterdam; *Konterman* Vr. Renske, van Gent. — Te Bremerhaven den 17 Sept., *Krook* Eensgezindheid, van Utrecht; *Bieze* Sophia, van Sappemeer. — Te Stralsund den 17 Sept., *van der Zee* Jonge Albert, van Harlingen; den 16den *Brouwer* Jonge Hero, van Kiel. — Te Swinemunde den 17 Sept., *Garrels* Johannes, van Bergen. — Te Randers den 12 Sept., *Pronk* Gesina Pronk, van de Wildervank. — Te Wismar den 16 Sept., *Prins* Roelfina, van Harlingen. — Te Dantzig den 18 Sept., *Oortjes* Jonge Barend, van Amsterdam; *Oldenburger* Sara Maria, van Schiedam. — Te Pillau den 17 Sept., *Blaak* Jantina en *Edema* Margaretha Gezina, beide van Amsterdam; *Bleeker* Zwaantje Cornelia, van Leith; *Scholtens* Regina Hillechina en den 18den *Pekelder* Berendina, beide van Hamburg; *Verstock* Regina Elizabeth, van Rotterdam; *de Jonge* Frouwina Elizabeth, van Amsterdam. — Te Memel den 14 Sept., *de Jonge* Jantina, van Wismar. — Te Bolderaa den 13 Sept., *de Jonge* Fennegiena Arentina, van Antwerpen; den 15den *Kammenga* Oldambt, van Amsterdam; *Bolhuis* Roelfina Gezina, van Rotterdam; *de Groot* Margaretha Gezina, van Schiedam; den 16den *Brouwer* Harmina, van Amsterdam. — Te Dalarö den 15 Sept., *de Vries* Clara Catharina, van Newcastle. — Van Koppenhage den 17 Sept., *Glim* Vr. Willemtina, van Bremen. — Te Aalborg den 16 Sept., *Pronk* Gezina, van Amsterdam.

Binnengekomen te Texel den 21 Sept., kapit. *Hoekstra* Anna, van Londen; *Koning* Zeldenrust, van Sunderland; *Bakker* Agatha Wilhelmina, van Archangel. — Te Marseille den 17 Sept., *Fiik* Onderneming, van Amsterdam.

Zeilklaar te Londen den 16 Sept., kapit. *Bensema* Ida Beerendina, naar Koningsbergen. — Te Newcastle den 17 Sept., *Hazewinkel* Johanna Petronella, naar Cadix; *Gialts* Helena, naar Stettin.

In lading te Londen den 16 Sept., kapit. *Oostra* Margrietha Hillegina en *Huizinga* Margretha, beide naar Amsterdam; den 17den *Schuur* Elsina Engelina, naar Koningsbergen.

Vertrokken van Amsterdam den 20 Sept., kapit. *Potjewijd* Afiena, naar Livorno; *Donema* Renske Hooites, naar Stettin; *ter Poorten* Ida Maria, naar Dantzig; *Wijkmeijer* Geessina, naar Koppenhage. — Uit het Vlie den 18 Sept., kapit. *Meester* Hensina, *Kolk* Jonge Bol en *Krol* Antje en Jansje, alle 3 naar Newcastle; *Caspers* Geertruida, naar Seaham; *Singer* Annette en *Jansen* Twee Gebroeders, beide naar Dantzig; *Smit* Annegina Engelina, naar Stettin; *Valomstra* Vr. Alida, naar Wismar; *Brouwer* Elizabeth en *Tillema* Onderneming, beide naar Fredrikstad; *de Groot* Arendina, naar Christiansand; *Lovius* Waakzaamheid, op avontuur. — Van Maassluis den 20 Sept., *Schaaf* Johanna Jacoba, naar Aalborg. — Van Vlissingen den 18 Sept., *de Groot* Sieka, van Petersburg; *Huisman* Twee Zusters, van Windau; *Scholten* Elsina Catharina, naar Riga. — Van St. Nazaire den 15 Sept., *Mulder* Echo, naar Amsterdam. — Van Hamburg den 20 Sept., *Bakker* Zwaantina, naar Stettin. — Van Bremerhaven den 17 Sept., *Puister* Imke Giezen, naar Christiansand. — Van Stralsund den 18 Sept., *van Dijk* Hendrika, naar Rendsburg. — Van Swinemunde den 15 Sept., *de Vreede* Prudentia, naar Nantes.

Vertrokken van Amsterdam den 22 Sept., kapit *Brouwer* Antina, naar Dantzig; *Suk* de Welvaart, naar Oldenburg. — Uit het Vlie den 18 Sept., *de Boer* Verwachting, naar Engeland; *Pot* Catharina Elisabeth en *Brouwer* Elsina, beide naar Fredrikstad; *de Groot* Houthandel, naar Christiansand; den 20sten *Duit* Fennegina, naar Pillau. — Van Liverpool den 18 Sept., *Bonjer* Johanna Brons, naar Riga. — Van Aberdeen den 18 Sept., *van Dijk* Goede Vrienden, naar Peterhead.

OOSTMAHORN, 22 Sept. Zeilklaar den 22 Sept., kapit. *Jh. Press* Albion, van Groningen naar Londen.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN, welke de Sond gepasseerd zijn.

16 Sept. v. Sluis, Gesina, v. Newc. n. Petersb., m. steenkolen.
Schaap, Jonge Klaas, v. Petersb. n. Rotterdam, m. rogge.
Potjewijd, Albertina, v. Schiedam n. Memel, m. harings.
17 —— Steen, Sieke v. d. West, v. Antw. n. de Oostz., m. dakpannen.
Hazewinkel, Hendr. Jantina, v. Newc. n. Petersb., m. cokes.
Gruppelaar, Hillechina, v. Antw. n. Koppenhage, m. glas.
Roelfsema, Harmonie, v. Londen n. Petersb., m. stukgoed.
de Vrede, Prudentia, v. Stettin n. Nantes, m. planken.
Sprik, Alida, v. Antw. n. Rostock, m. stukgoed.

De Wind den 16 Sept., O.N.O., N.N.O., N.W.; den 17den N.W.; den 18den W.N.W.

SCHEEPSVRACHTEN.

RIGA, 16 Sept. Tot heden is bevracht tegen de volgende koersen: Naar Amsterdam voor hennep tegen *f* 22 en *f* 1, voor slaglijnzaad *f* 21 en *f* 1; naar de Maas voor hennep *f* 23 en *f* 1, voor rogge dito, voor slaglijnzaad *f* 22; naar Antwerpen voor Holl. balken tegen 5 stv. in vol., voor slaglijnzaad *f* 22 en 5 pCt.; Hull tegen 3 sh. 6 d. per imp. qr. tarwe.

DANTZIG, 16 Sept. De vrachten beginnen reeds weder te dalen. Toegestaan naar Liverpool 3 sh. 8 d.; Londen 3 sh. à 3 sh. 3 d. per qr. tarwe; Amsterdam *f* 20, Rotterdam *f* 20,50 per last rogge.

KONINGSBERGEN, 16 Sept. Naar Holland is genoegzaam geene verzending te krijgen en bleven eenige Nederl. schepen liggen, die *f* 18 en *f* 1 per last rogge naar Amsterdam hadden geboden.

BURGERLIJKE STAND.

Van af den 17den tot en met den 23sten September 1852 zijn te *Groningen* geboren 12 zoons en 7 dochters; gehuwd 5 paren; overleden 6 ouden en 5 jongen.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN, ENZ.

GRONINGEN, 21 *September*.

TARWE.	Zw. Zand 66 ℔ *f* 5,50	Bl. Voer 38 » *f* 2,40
Oude 70 ℔ *f* 7,35	Veen 66 » » 5,35	» 40 » » 2,65
N. Oml. 68 » » 6,40	» 68 » » 5,65	Zw. Voer 38 » » 2,25
» 70 » » 6,90	N. GERST.	» 40 » » 2,40
» 72 » » 7,40	Winter 54 ℔ *f* 4,20	O. » 42 » » 2,70
» Old. 68 » » 6,15	» 56 » » 4,50	N. BOONEN.
» » 70 » » 6,65	» 58 » » 4,80	Paardeb. *f* 4¾ *f* 5¼.½
» » 72 » » 7,15	» » »	ZADEN, ENZ.
ROGGE.	» » »	Gr.Gortp.m. *f* 7.50 a *f* 8
O. Inl. 64 ℔ *f* 5.60	Knobbe 60 » » 4,50	Par. 100 N. ℔ *f* 10.50 *f* 13
» » 66 » » 5,90	» 62 » » 4 80	Old. Kools. *f* 9.25.50.75
» » 68 » » 6,30	N. HAVER.	(90, *f* 10,10
N. » 68 » » 6,40	Dikke 38 ℔ *f* 2,30	Oml. dito *f* 9.25.50.75
» » » »	» 40 » » 2.45	(*f* 10,10.20
N. BOEKWEIT.	» 42 » » 2,60	Oostfr.dito *f* 9,75.90/10.15
Gr. Zd. 64 ℔ *f* 5,40	» 44 » » 2,75	G.Mosterdz *f* 6 tot *f* 8,50
» » 66 » » 5,70	» 46 » » 2,90	Raapol. p. v. *f* 31
» » 68 » » 6,00	» 48 » » 3,05	Prijs der boter
	» 50 » » 3,20	1e soort ½ ton *f* 27 a *f* 27½
	Bl. Voer 36 » » 2,20	2e » » *f* 25½ a *f* 26

Tarwe tot vorige prijzen met weinig handel. — Rogge ruim prijshoudend. — Boekweit tot 15 cent verhooging vlug opgeruimd. — Gerst tot vorige prijzen met eenig meerder handel. — este Dikke Haver als voren; mindere kwaliteiten moeijelijk te verkoopen. — Boonen prijshoudend. — Gort door meerder vraag iets hooger verkocht. — Voor Koolzaad werd door de Olieslagers iets meer besteed; de handel was echter niet belangrijk.

ROTTERDAM, 20 *September*. Tarwe: Jar. Zeeuws., Vlaams. en Overm. was heden minder aangevoerd en vond bij weinig kooplust tot vorige prijzen slechts trage koopers; goede en puike jarige *f* 9,50 a *f* 10,20; mindere *f* 9 a *f* 9,40; nieuwe dito bragt voor de weinige goede en puike partijtjes wederom gemakkelijk *f* 8,50 a *f* 9,50 op; de overige afwijkende en geringe van *f* 6 tot *f* 8 weinig begeerd; van Roode soorten werden enkele partijtjes Nieuwe bij kleinen aanvoer iets hooger betaald: 164, 165, 166 ℔ N. Hoogl. Kleefs. *f* 315, *f* 325; 163 ℔ dito *f* 310; 162 ℔ dito Bovenl. Ris *f* 295, *f* 300; 158, 160 ℔ Jar. Hoogl. Kleefs. *f* 285, *f* 295; 162, 164 ℔ O. dito *f* 305, *f* 311; 155, 157 ℔ dito Rijn *f* 265, *f* 270; 163 ℔ Jar. Kleefs. *f* 300, *f* 303; 165 ℔ Petersb. Cubanca *f* 285; 155 ℔ Witb. Poolsche *f* 310. — Rogge: N. Overm., Zeeuws. en Vlaams. 10 cents hooger, *f* 6.10 a *f* 7,10; andere soorten op de verbeterde prijzen met minder handel; 152 ℔ Deens. *f* 205; 147 ℔ Amerik. *f* 194, *f* 195; 148 ℔ Frans. *f* 190; 143 ℔ Arch. *f* 177; 148 ℔ Petersb. *f* 185; 148 ℔ Pruiss. *f* 197; 142, 143 ℔ Arch. in Entr. *f* 166, *f* 168; 144 ℔ Cours. te Schiedam *f* 198. — Gerst: Zeeuwsche, Vlaamsche en Overmaasche Winter *f* 4,90 a *f* 5,30; dito Zomer *f* 4,80 a *f* 5; voorts 123 ℔ N. Old. Winter *f* 150. — Haver: Zeeuws. en Inl. Korte *f* 2,90 a *f* 3,25; dito Lange *f* 1,90 a *f* 2,60. — Boekweit *f* 20 hooger; op 140 ℔: N. Noordbrab. *f* 207,50, *f* 210, *f* 215; Jar. dito *f* 210, *f* 215; Jar. Grootbrab. *f* 210, *f* 215; dito Vlaams. *f* 205; dito Rijn *f* 200; N. dito *f* 213; Jar. Oostvr. Veen *f* 180; Frans. *f* 145, *f* 150, *f* 156, *f* 160, *f* 165. — Erwten 25 cents hooger: Zeeuws. Groene *f* 7,75 a *f* 9; Groote dito *f* 8,75 a *f* 9,50; dito Witte *f* 7,25 a *f* 8; Gelders. Graauwe *f* 10,50 a *f* 12. — Boonen: Zeeuws. en Walch. Witte *f* 9,50 a *f* 11,50; dito Bruine *f* 10,50 a *f* 12,50; dito Paardenboonen *f* 5,20 a *f* 5,40. — Koolzaad: Zeeuwsch 50 p. vl.; Vlaamsch 51 p. vl.; Overm. 49½ p. vl.; Flakkeesch 48 p. vl.; Zomer van 38 tot 43 p. vl.

AMSTERDAM, 20 *September*. De marktprijzen van Boter waren heden als volgt: Vriesche *f* 36 à *f* 40, Kuijnder *f* 36 à *f* 38; Kamper *f* 36 à *f* 38, Deventer *f* 29 à *f* 33, Zwolsche *f* 30 à *f* 34.

AMSTERDAM, 22 *Sept*. Tarwe aan cons.: 130 ℔ b. Poolsche *f* 315; 126 ℔ dito *f* 285; 129 ℔ Mecklenb. *f* 265, *f* 270; 127, 130 ℔ roode Elve *f* 255, *f* 265. — Rogge aan cons. en speculatie met veel handel. In entr.: 117, 118, 119 ℔ n. Arch. *f* 171, *f* 173, *f* 175; 117 ℔ Petersb. *f* 175. In cons.: 122, 123 ℔ Pruis. *f* 202, *f* 203; 123 ℔ Donau *f* 195; 117 ℔ o. gedr. *f* 180. — Gerst ruim prijsh.; 100 ℔ n. Fries. Winter *f* 150; 113 ℔ j. Deens. *f* 168 aan den molen. — Haver, 87 ℔ n. fijne Waard en Groet *f* 115. — Boekweit schaars ter veil en hooger gehouden, bleef daardoor zonder handel.

Koolzaad onveranderd; Friesch 43 p. vl.; op 9 vat in Sept. en Oct. 54½ p. vl.; Nov. 55 p. vl.; April 1853 58 p. vl.; Sept. 59 p. vl. — Lijnzaad zonder handel. — Raapolie dadelijk in een doen, op levering van het najaar prijshoudend, op het voorjaar williger; op 6/w. *f* 32; Vlieg. *f* 31; Oct. *f* 31; Nov. *f* 31,75; Dec. *f* 32,25; Mei 1853 *f* 33,75 a *f* 34. — Lijnolie op het laatst der beurs flaauwer; op 6/w. *f* 32,50; Vlieg. *f* 31,50 a 25; Oct. *f* 31. — Hennepolie op 6/w. *f* 39; Vlieg. *f* 38.

LONDEN, 17 *Sept*. Vriesche boter ferm op 92 sh.

LONDEN. 20 *Sept*. De beste kwal. van Inl. Tarwe bedong iets meer geld dan l.l. Maandag, terwijl de mindere soorten niet wel tot die koersen waren te plaatsen. Vreemde heeft zich goed gesouteneerd. Voor puike Moutgerst werden hooge prijzen besteed. Iersche Haver vast; vreemde niet zoo gemakkelijk te slijten. Boonen iets duurder. Nieuwe witte Erwten werden op zeer hooge prijzen gehouden.

VEE- en PAARDENMARKTEN.

Op de Veemarkt te *Tolbert*, den 21sten dezer gehouden, waren 530 runderen aangebragt, die gretig werden verkocht, de vroegkalfden van 80 tot 115 gl.; schapen, Friesch ras, waren er 420 ter markt, die meerendeels tot ongehoord hooge prijzen zijn verhandeld; varkens veel aangevoerd met goeden handel; voor jonge paarden en veulens was bijzonder veel vraag, doch de voorraad was onvoldoende om in de behoefte te voorzien.

SMILDE, 19 *September*. Op de den 15den dezer alhier gehoudene jaar-, paarden-, en beestenmarkt heerschte nog al veel levendigheid; er bevonden zich omstreeks 230 stuks runderen ter markt; waarin tegen eenigzins verlaagde prijzen veel handel heerschte; paarden waren weinig aangevoerd en dezelve werden verkocht van *f* 50 tot *f* 150; varkens, pl. 130 ter markt, werden verkocht van *f* 4 tot *f* 20. — Schapen werden ook tot verminderde prijzen verkocht en tevens met veel handel.

MEPPEL, 21 *Sept*. Buitengewoon druk was dezen dag de aanvoer van vee op de jaarmarkt alhier en tevens bijzonder levendig de handel in paarden en koeijen, welke laatste vooral tot zeer hooge prijzen werden verkocht.

Door den veearts *v. d. Weide* zijn drie runderen, welke hij bevond aan de besmettelijke longziekte te lijden, teruggezonden en mogten dus niet ter markt worden gebragt.

LONDEN, 20 *September*. De veemarkt was wederom ruim voorzien, doch de kwal. meerendeels slecht; puike soort ossenvleesch heeft zich op den vorigen prijs van 3 sh. 10 p. a 4 sh. gesouteneerd.

PRIJSCOURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, 21 *Sept.*

NEDERL., Werk. Schuld 2½ pCt. 64⅛, 64⅜, 64⅛; Dito Dito 3 pCt. 77⅛, 77¼, 77⅛; Dito Dito 4 pCt. 96¾, 97, 96⅞; O. I. Leening 4 pCt. 96½; Handelmaatschappij 4½ pCt. 125¼. — BELGIE, Dito *bij Rothschild* 2½ pCt. 52 3/16, 52⅛, 52 3/16. — FRANKRIJK, Obl. 3 pCt. 73⅜. — SPANJE, Onbep. St. 1 pCt. 23⅞, 23 15/16, 23 15/16; Dito 3 pCt. 50 7/16, 50 9/16, 50 9/16; Dito Binnenl. a 6/m. 3 pCt. 46¼, 46½, 46⅜; Coup. Bewijzen 2 1/16; Amort. Schuld 6¼. — PORTUGAL, te Londen 5 pCt. 43⅛, 43 1/16; Dito Dito 4 pCt. 39⅛. — RUSLAND, Obl. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt 108⅜; Dito Dito 1828 en 1829 5 pCt. 107; Certific. bij Dito 1831 en 1833 5 pCt. 97⅛; Dito 4½ pCt. 103⅜; Dito bij *Hope* 4 pCt. 91 11/16, 91 13/16, 91 13/16; Dito bij *Stieglitz* en *Co.* 4 pCt. 91 3/16. — POLEN, Cert. 4 pCt. 86⅛. — OOSTENRIJK, Metall. 5 pCt. 79, 79 5/16; Dito Nieuwe 2½ pCt. 40½, 41⅜; Dito Nieuwe 5 pCt. 91¼, 91 5/16, 91¼; Metall. La. B. 5 pCt. 91⅛, 3/16; Weenerb. bij *Goll en Co.* 5 pCt. 87; Dito 4 pCt. 70¼; Amerik. Bank-Actien 4 7/16; Braz. 5 pCt. 100¾, ⅞; Nieuwe Mexik. 26½, 9/16, ½; Gren. 2 pCt. 23⅛, 23¼; Dito Uitg. 12¼, ⅛; Ecuador 4¼; Venez. Uitgest. 16 13/16, 17¼; Metall. 1851 2½ pCt. 40⅜, ¾; Eng. Rijnspoorw. *f* 81; Thes. Amst. 105⅜.

Gren. Onb. St. 2 pCt. 22⅞; Bl. Gr. v. 500 £ 5⅛; N. Mexic. Onb. St. 3 pCt. 24 15/16; Restant Bewijzen van Mexic. Coup. *f* 6⅞, *f* 7.

Koers van het Geld: Beleening 2½, Prolong. 2¼, Disconto 2 pCt.

Laatste Prijzen te 5 uur. Integr. 2½ pCt. 64⅜; Spaansche 1 pCt. 23⅞ a 15/16; Binnenl. 3 pCt. 46⅜; Metall. 5 pCt. 79¼ a 5/16; Dito 2½ pCt. 41 5/16.

ADVERTENTIEN.

*** De COMMISSIE van ***GENEESKUNDIG ONDERZOEK*** en ***TOEVOORZIGT*** in de Provincie ***GRONINGEN***, sedert een' geruimen tijd gezien hebbende dat in de Dagbladen **zamengestelde Geneesmiddelen** aangeprezen en **te koop** worden aangeboden, en in aanmerking nemende de nadeelige gevolgen, die het voldoen aan die aanbiedingen en het ligtvaardig gebruik dier Geneesmiddelen op de Gezondheid en het Leven der Ingezetenen kan hebben, acht zich verpligt te herinneren, dat zulke tekoopaanbiedingen bij de Wetten onder bedreiging van straf zijn **verboden**, en waarschuwt daarom een ieder, om zich van zulke tekoopaanbiedingen in de Dagbladen te onthouden, ten einde zich niet aan regterlijke vervolgingen bloot te stellen.

GRONINGEN, 11 September 1852.

De Commissie voornoemd:
W. VERSCHUIR, *President.*
C. U. J. HUBER, *Secretaris.*

*** De **LESSEN** in de **LANDHUISHOUDKUNDE** zullen weder aanvangen op DONDERDAG den 21sten October 1852, des morgens te elf uren. — Een IEDER wordt daarop toegelaten, die zich te *Groningen*, vóór den 15den October e.k., aanmeldt bij

H. C. VAN HALL.

VERGADERING der AFDEELING *Winschoten* van het ***NEDERLANDSCH ZENDELING-GENOOTSCHAP***, op MAANDAG den 27sten September 1852, des namiddags te twee uur, ten Huize van E. VAN DIJK, te *Winschoten.*

U. P. GOUDSCHAAL,
Secretaris.

*** VERGADERING der LEDEN van het GENOOTSCHAP **ter bevordering van Nijverheid,** te *Onderdendam*, op WOENSDAG den 29sten September 1852, des namiddags te 2 uur, in het ZIJLVESTERHUIS te *Onderdendam.*

De Secretaris:
Mr. A. J. VAN ROIJEN.

Cirque Equestre

VAN DEN

Hr. E. WOLLSCHLÄGER.

De ondergeteekende, DIRECTEUR van bovengenoemden Cirque, maakt door deze aan het geëerde Publiek bekend, dat hij met zijne kolossale Tent is geplaatst op de Groote Markt, en gedurende de Kermis met zijn Gezelschap KUNSTRIJDERS eenige **BRILJANTE VOORSTELLINGEN** zal geven in de **HOOGERE RIJKUNST**, van welke de eerste zal plaats hebben op **aanstaanden WOENSDAG den 29sten September.**

De verzekering gevende, dat door zijn Gezelschap al het mogelijke zal worden aangewend om het geachte Publiek te voldoen, vleit hij zich met een even talrijk bezoek te worden vereerd, als hem sedert eenige jaren hier ter Stede mogt te beurt vallen.

Het **Programma** der te geven Stukken zal telkens door Aanplakbiljetten en door middel van dit Blad worden bekend gemaakt.

ED. WOLLSCHLÄGER, *Directeur.*

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Getrouwd den 22sten September 1852:

JAN ALBERTS,
Koopman te *Groningen*,
Weduwenaar van DERKJE VAN HEMMEN,
met
ALBERDIENA MAGARETHA BOLHUIS,
van *Haren.*

*** Getrouwd:

L. H. REINTJES, Mr. *Timmerman*,
met
Z. DE BOER.

GRONINGEN, 23 September 1852.

*** In de maand Julij 1852 is in NEDERLANDSCH OOST-INDIË in den ouderdom van bijna 43 jaren overleden, de Hoog Welgeboren Heer KAREL GUSTAAF WILLEM GERHARD VAN DER FELTZ.

Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed mijne geliefde Echtgenoot JOHANNA GESINA POTHOFF, in den ouderdom van bijna 38 jaren, na eene echtvereeniging van 15 jaren, mij nalatende vier Kinderen, welke het groot verlies van eene zoo zorgdragende Moeder nog niet kunnen beseffen.

GRONINGEN, 19 September 1852.

T. CAMPHOFF.

*** OOSTWOLD, 19 September 1852. Heden overleed, na een veeljarig doch geduldig lijden, in den ouderdom van ruim vierenvijftig jaren, Mejufvrouw ETTJEN J. SMID—BUURMA, — diep betreurd door haren Echtgenoot, hare Kinderen, hoogbejaarde Moeder en verdere Betrekkingen.

*** Gisteren avond overleed zeer subiet onze Zoon, HERO WILLEMS HOPMA, *Wijnkooper te Winsum*, in den ouderdom van 37 jaren.

Met droefheid geven wij hiervan kennis aan Vrienden en Bekenden, die deze algemeene als bijzondere kennisgeving worden verzocht aan te nemen.

WINSUM, 20 September 1852.

G. B. HOPMA.
G. H. HOPMA—WIERDA.

*** Heden avond bezweek voor het geweld eener hevige ziekte van drie weken ons op een na jongste, innig geliefd Dochtertje HELENA CATHARINA GESINA, in den bloeijenden leeftijd van ruim 13 jaren. Diep beweend, ook door hare nagelatene Zusters en Broeders, geven wij van dit smartelijk verlies langs dezen algemeen gebruikelijken weg kennis aan onze Vrienden en Bekenden; terwijl wij biddend hopen, kracht en sterkte te zullen vinden in het kinderlijk geloof aan Hem, die, naar zijn ondoorgrondelijk wijs bestel, weder tot zich nam, wat Zijne liefde ons geschonken had.

WINSUM, 21 September 1852.

J. H. NANNINGA, *Pred.*
L. B. NANNINGA—VAN HEIJNINGEN BOSCH.

*** Door **J. B. WOLTERS** is uitgegeven:

GESCHIEDENIS VAN

HET GODSRIJK NAAR DEN BIJBEL,

ten dienste van het opkomend geslacht,

DOOR

Dr. E. J. DIEST LORGION, A. T. REITSMA en Dr. L. S. P. MEIJBOOM.

Eerste aflev.. 96 blz., in gr. 12mo. Bij Inteek. 57½ Ct.

***Dr. A. W. ALINGS*, Beginselen der Rekenkunde**, I. *f* 0.90.

***Dr. J. A. WIJNNE*, Beknopt Leerboek voor de Alg. Geschiedenis**, I en II (Oude Geschied. en Middeleeuwen). In postf., *f* 1,85.

Landen, Steden, Volken en Menschen. Een panorama in negentien groepen, naar ***A. W. GRUBE*** en and., door ***J. J. A. GOEVERNEUR.*** In 2 dln. Eerste deel, gr. 8vo., *f* 3,75.

***Dr. O. ZIRCKEL*, Schetsen uit en over de Vereenigde Staten van Noord-Amerika.** Gr. 8vo., *f* 1,90.

SCHLEZ'* Leesboek ter bevordering van den natuurlijken Leestoon.** Vijfde druk, geheel herzien door ***B. BRUGSMA, 20 Cent.

*** Bij **A. L. SCHOLTENS**, Boekverkooper aan de Groote Markt, is gedrukt en uitgegeven:

Dr. L. S. P. MEIJBOOM, Pred. te *Groningen*, **aan *Dr. J. J. DOEDES***, Pred. te *Rotterdam*, **na het ontvangen zijner Drie Brieven.** Prijs 30 Ct.

Dezelve debiteert met succes:

Dr. DOEDES' aanval op Prof. *HOFSTEDE DE GROOT* beschouwd en toegelicht door **Dr. *L. S. P. MEIJBOOM***, Pred. te *Groningen.* Prijs 80 Ct.

Leesbibliotheek.

Ondergeteekende neemt de vrijheid, bij het naderende Leessaizoen zijne **LEESBIBLIOTHEEK** op nieuw in de attentie van het geachte Publiek aan te bevelen.

Wie uit dezelve onder zich berustende mogt hebben een of meer der vijf volgende boekdeelen: *Claes Compaen*, 1ste deel; *Verborg. van Amsterdam*, 2de en 3de deel; *Georg Schobri*, en *de Zwarte Bedelaar*, door den Heer **A. VAN DER WAL**, Logementhouder te *Buitenpost*, op onderscheidene tijdstippen in 1851 ontboden, en door dezen tot dusver niet aan den ondergeteekende terugbezorgd, wordt dringend uitgenoodigd, dezelve ten spoedigste aan den ondergeteekende terug te doen geworden ***of daarvan eenig narigt te geven.***

GRONINGEN, 23 September 1852.

S. C. VAN DER SLEESEN,
in de Oosterstraat.

*** Bij **G. B. VAN GOOR**, te *Gouda*, komt van de Pers en is alom voorhanden voor *f* 1.75:

MARIA HAEZEBROEK,

DE HEDENDAAGSCHE KOOKKUNST,

OF DE WETENSCHAP OM

lekker en goedkoop te eten en te drinken.

Derde Druk. Geheel omgewerkt en met tal van Recepten verrijkt, door ***J. P. GROS***,
Eerste Kok van wijlen Z. M. Willem I.

Vermeerderd met eene Handleiding omtrent het Voorsnijden en het Bedienen der Tafel, als ook met eenige Tafel-Menus. Opgehelderd door Houtsneê-Figuren. Bijzonder aanbevelenswaardig is dit Boek ook door de menigte doelmatige **VOORSCHRIFTEN** die het bevat omtrent het **inmaken van Groenten**, het **inleggen en konfijten van allerlei Vruchten**, enz., enz.

LEIDDRAAD

bij het Godsdienstig Onderwijs van Kinderen. Ten gebruike bij de Katechisatiën opgesteld door Dr. ***J. MEIJER***, Herv. Pred. te *Wolvega.* Kl. oct. *f* 0,20.

KORT BEGRIP

van hetgeen de Christen tot zaligheid te weten noodig heeft. Ten gebruike bij de Katechisatiën opgesteld door Dr. ***J. MEIJER***, Herv. Pred. te *Wolvega*, *Derde druk*, kl. 8vo, *f* 0,20.

Stoomvaart

TUSSCHEN

GRONINGEN en LONDEN.

De ***RED ROVER***, Kapt. **Ts. CULLEN**, wordt in het begin der aanstaande week hier verwacht, om bepaald **VRIJDAG den 1sten OCTOBER naar *LONDEN* te vertrekken.**

Adres bij

WYCHERS & BAUERMAN,
J. J. BULSING, B.ZOON.

De **SCHULDEISCHERS** in het Faillissement van Mejufvrouw **M. POLAK**, Ehevrouw van E. S. DE JONG, worden bij deze opgeroepen, om op **Dingsdag den 5den October 1852**, des morgens te tien uur, te verschijnen in de AUDIENTIEZAAL van de ARRONDISSEMENTS-REGTBANK te *Groningen*, om de **REKENING** en **VERANTWOORDING** aan te hooren, welke alsdan door den CURATOR, ten overstaan van den Ed. Achtb. Heer REGTER-COMMISSARIS, zal worden afgelegd.

De Curator:
Mr. H. C. UPMEIJER.

Woensdag den 13den October

1852, des voormiddags te 10 uur, zullen, voor de Behuizing laatst bewoond geweest door nu wijlen den Heer Mr. S. GOCKINGA, in de Haddingestraat te *Groningen*, publiek worden verkocht: Onderscheidene **MEUBILAIRE en ANDERE HUISHOUDELIJKE GOEDEREN**, waaronder MAHONIEHOUTEN COMMODE met MARMEREN BLAD, MAHONIEHOUTEN en andere TAFELS, EIKENHOUTEN KABINET, LEDEKANT, STOELEN, BUREAU, LINNENPERS, BOEKENKASTEN, PENDULE, SPIEGELS, PORSELEIN, AARDEWERK, KAGCHELS, BEDDEGOED, ENZ.

Te bezien Dingsdag bevorens, des namiddags van 2—5 uur.

Mr. J. H. GEERTSEMA, C.z.,
Notaris.

VERKOOP van STEENKOOL

Op WOENSDAG den 29sten September 1852, 's morgens te 11 uur, zal, ten Huize van de Wedw. RASKER, op den hoek van het Ameland, te *Groningen*, publiek worden verkocht: Eene partij van ongeveer 500 mudden **STEENKOOL**, waarvan het Monster van af Maandag bevorens, ten Huize van Verkoop, zal zijn te bezien.

HEKKEMA & BARLINCKHOFF.

ZEEUWSCH HOUT.

Op ZATURDAG den 2den October 1852, des voormiddags te 11 uur, VERKOOPING van eene groote partij puike mooije **IJPEN** en **gladde zware ESSCHEN STAMMEN**, benevens eenige **AMERIK. NOTEBOOMEN KLOSSEN**, aan de Molen te *Ooster-Hoogebrug*, bij *Groningen.* Van heden te bezien.

HEKKEMA & BARLINCKHOFF.

HOUTVEILING in *de Altena*

bij *Groningen*,

op **DONDERDAG** den 30sten September, des voormiddags te elf uur, onder Werkelijke Houtkoopers, van eene Lading **RIGASCHE GREENEN BALKEN**, benevens **LAURVIGSCHE** en **FREDERIKSSTADSCHE VUREN BALKEN, JUFFERS, KOLDERS, DEELEN**, ENZ.

D. VAN HOUTEN.

BOELDAG

van Vet VEE en LAMMEREN, op den Huize *LELLENS*, op MAANDAG den 25sten October 1852, precies te 2 uur.

Mr. A. J. VAN ROIJEN.

*** Mr. **A. J. VAN ROIJEN**, Notaris te Onderdendam, zal, op WOENSDAG den 6den October 1852, des voormiddags te 11 uur, in het GEMEENTEHUIS te *Warffum*, ten verzoeke van den Heer OPPERSTRANDVONDER in het ressort *Warffum*, om kontant geld verkoopen: 1 KETTINGANKER, wegende p. m. 450 ℔; 1 TOUWANKER, wegende p. m. 350 ℔; 1 ANKERKETTING, lang 27 Ellen; 1 DITO, lang 16 Ellen, beide 10 Duim, 1 groot RA-ZEIL en 71 stuks drooge ONBEREIDE GEITENVELLEN.

Mr. A. J. VAN ROIJEN.

TE HUUR,

tegen den 1sten November: eene ruime, betimmerde en vrolijke **BOVENWONING.** Nader onderrigt aan het BUREAU dezer COURANT.

TE HUUR,

om voort of tegen November e.k. te aanvaarden: Eene **GEMEUBELEERDE** of **ONGEMEUBELEERDE BOVEN-VOORKAMER**, op nieuw voorzien van vele gerijfelijkheden, boven P. B. TEN VELTHUIS, aan de Vischmarkt.

Bij den ondergeteekende zijn voor zuinige prijzen te bekomen: alle soorten van **moderne geslepen OPEN HAARD-, KOLOM- en KOOKKAGCHELS**, alsmede eenige briljante **HAARDKAGCHELS** met **verwarmende lucht**, uit *Brussel* ontvangen, vervaardigd naar de laatste mode. Allen kunnen dezen Winter **op proef** gebruikt worden. Beveelt zich vriendelijk aan en verzoekt gunst en rekommandatie; belovende prompte en civiele behandeling.

H. P. BOLSMAN,
Smid en *Kagchelmaker*,
Turftorenstraat, lett. H no. 66.

OESTERS.

J. K. MULDER, aan de Groote Markt, onder Mejufvrouw de Wed. BONTEKOE, heeft ontvangen: **TEXELSCHE OESTERS**, Gulden de 100, en onderscheidene Soorten van **BIER.**

RIJPE KASTDRUIVEN,

te bekomen ten Huize van **E. P. BORGMAN**, Violenstraat, lett. H no. 160.

GRIETJE POSTMA, een Dienstmeid in *Leeuwarden*, verklaart, dat zij, ten gevolge eener verkoudheid, *een half jaar lang hare stem verloren*, en die door het dragen van een' **GOLDBERGSCHEN KETTING** teruggekregen heeft. — daarin, dat zij gedurende die anderhalf jaar van al jes in de Apotheek geproefd heeft, en toch bleef zij als de bewoners der zee. — Het is nu een jaar dat zij hare gezonde natuurlijke stem teruggekregen.

De **ECHTE KETTINGEN** zijn in onderstaande Depôts te verkrijgen.

Te *Amsterdam* in het VERKOOPHUIS; te ... H. P. A. VAN GORCUM; te *Delfzijl* bij A. W. C. ... ZER; te *Groningen* bij C. RIKKERS, J. L. LAGRO, en M. GAASBEEK; te *Meppel* bij de Wedw. BRANDERHORST; te *Pekela* bij J. T. FELDBRUGGE; te *Veendam* bij S. SAVENYE; te *Winschoten* bij G. ... MAN, en in de overige steden des Rijks.

WEERKUNDIGE WAARNEMINGEN,

gedaan te *Groningen*; medegedeeld van wege het Genootschap: *Ter bevordering der Natuurkundige Wetenschappen.*

SEPTEMBER 1852.

DAGEN	BAROMETER op 0°.			THERMOMETER			VOCHTIGHEIDS TOESTAND.			WINDSTREEK.			LUCHTGESTELDHEID.		
	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 u.	2 u.	8 u.	8 u.	2 u.	8 u.	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 uur.	2 uur.	8 uur.
12	750,99	751,35	754,26	12,8	14,8	11,0	0,88	0,71	0,88	Z.W.t.W.	N.W.	W.N.W.	betrokken	bewolkt	bewolkt
13	754,38	754,87	756,84	13,7	14,8	9,6	0,82	0,77	0,81	Z.W.	N.W.	W.	bewolkt	»	»
14	757,23	757,21	756,98	11,8	13,4	8,6	0,74	0,68	0,77	W.	W.	W.	»	»	weinig bewolkt
15	754,13	750,24	747,29	10,2	13,2	11,7	0,83	0,82	0,95	Z.t.W.	Z.	Z.t.W.	»	betrokken	betrokken
16	745,93	750,04	753,40	12,3	12,8	10,6	0,92	0,91	0,89	Z.Z.W.	N.W.	N.W.	regen	regen	bewolkt
17	755,73	756,00	757,50	12,5	15,3	9,9	0,82	0,70	0,88	W.t.Z.	»	N.W.t.W.	bewolkt	bewolkt	»
18	757,48	754,23	747,60	11,0	16,5	12,6	0.88	0,66	0,93	Z.Z.W.	Z.O.t.O.	Z.O.t.Z.	weinig bewolkt	»	regen

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.